

Zoologická záhrada Bratislava



**Správa o výsledkoch a záveroch rozboru
činnosti a hospodárenia za rok 2023**

január 2024

Ing. Matej Dobšovič
riaditeľ ZOO Bratislava

Obsah

I. ÚVOD	3
II. VYHODNOTENIE ČINNOSTI ZOOLOGICKÉHO ODDELENIA	4
III. VYHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU MARKETINGU (Oddelenie marketingu a oddelenie vzdelávania) ...	13
IV. VYHODNOTENIE ČINNOSTI HOSPODÁRSKEJ SPRÁVY	19
V. VYHODNOTENIE PERSONÁLNEJ PRÁCE	22
VI. HOSPODÁRENIE ORGANIZÁCIE	23
VII. PROGRAMOVÉ ROZPOČTOVANIE.....	31

Prílohy

č. 1a Prehľad o štruktúre nákladov

č. 1b Prehľad o štruktúre výnosov

č. 1c Prehľad o zamestnanosti a čerpaní mzdových prostriedkov

č. 2a Súvaha k 31.12.2023

č. 2b Výkaz ziskov a strát k 31.12.2023

I. ÚVOD

Poslaním zoológických záhrad je ochrana biodiverzity a vzdelávanie verejnosti o živočíšnych druhoch a tiež umožniť návštevníkom spoznávať a chápať životné potreby a správanie rôznych druhov zvierat. Okrem toho zoológické záhrady prispievajú k ochrane ohrozených druhov prostredníctvom chovu a programov reprodukcie. Sú tiež dôležitými centrami výskumu a vzdelávania, kde sa študuje správanie, fyziológia a biológia zvierat. Zoológické záhrady tak naplňajú svoje poslanie prostredníctvom vzdelávania, ochrany a výskumu, čím zohrávajú kľúčovú úlohu v ochrane svetovej fauny.

ZOO Bratislava toto poslanie plní tým, že:

- realizuje záchranný chov chránených a ohrozených živočíchov so zameraním na tvorbu genofondovej rezervy. V tejto súvislosti sa podieľa na medzinárodných projektoch záchrany ohrozených druhov živočíchov v spolupráci so štátnymi orgánmi ochrany prírody a tiež v spolupráci s medzinárodnými orgánmi a organizáciami, a partnerskými inštitúciami v zahraničí,
- uskutočňuje vedeckovýskumnú činnosť zameranú na ochranu druhov,
- zabezpečuje výchovu a vzdelávanie verejnosti k ochrane prírody a biologickej rozmanitosti, a to hlavne poskytovaním informácií o vystavovaných druhoch, ich prirodzenom prostredí a úlohe v ekosystémoch.

Výchovu a vzdelávanie verejnosti v oblasti environmentalistiky zabezpečuje prostredníctvom:

- výukových a vzdelávacích programov pre deti a mládež,
- besied, prednášok, súťaží, kvízov, výstav, sprievodcovskej činnosti a kultúrno-výchovných podujatí,
- náučno-informačného systému v areáli zariadenia,
- národných, regionálnych a medzinárodných kampaní na podporu chovu vzácnych a ohrozených druhov zvierat a ochrany prírody,
- pre držané živočíchy zabezpečuje prostredníctvom osobitného programu preventívnu a liečebnú starostlivosť,
- spolupracuje s mimovládnyimi organizáciami.

ZOO Bratislava je príspevková organizácia, ktorá je svojim príspevkom zapojená na rozpočet hl. mesta SR Bratislavy.

Úlohy na jednotlivých úsekoch činnosti boli plnené tak, ako je uvedené v jednotlivých častiach správy.

II. VYHODNOTENIE ČINNOSTI ZOOLOGICKÉHO ODDELENIA

Chovateľský úsek

V roku 2023 sme odchovali 86 jedincov z 29 chovaných druhov a doviezli sme 144 jedincov zo 49 druhov. Kolekciu zvierat sme obohatili o 32 nových druhov, najmä z triedy plazov. Do iných zoologických záhrad alebo schválených chovov sme vyviezli 54 zvierat z 18 druhov. Celkovo sme ku koncu roka v zoo chovali 194 druhov zvierat, v počte jedincov 1 277, pričom tak, ako v predošlých rokoch, väčšinu chovaných druhov naďalej predstavujú cicavce. V roku 2024 sú plánované najmä úpravy niekoľkých chovných zariadení, ako aj projektovanie nových chovných zariadení pre už u nás chované druhy zvierat, s dôrazom na welfare a nové poznatky o potrebách zvierat žijúcich v zoologických záhradách. Takisto nás však čakajú zmeny v počtoch zvierat, a to ako po druhovej stránke, tak aj v rámci počtov jedincov – najmä však u koordinovaných druhov, podľa pokynov koordinátorov EEP.

Chov bezstavovcov, rýb, obojživelníkov a plazov

Rok 2023 je možné zhodnotiť ako priaznivý, a to z hľadiska rozširovania kolekcie terárijných zvierat, ako aj renovácií priestorov v budovách terária a exotária.

Vo februári sme rozšírili počet rýb v spoločenskom akváriu o nové druhy. V počte 2 kusov pribudli druhy mrenka siamská (*Crossocheilus oblongus*), sumček sklovitý (*Kryptopterus bicirrhis*), pancierniček panda (*Corydoras panda*) a 6 nových jedincov pribudlo z druhov pancierniček Sterbov (*Corydoras sterbai*), skalár amazónsky (*Pterophyllum scalare*). Do zbierky rýb taktiež prubudol jeden exemplár prísavníka veľkoplutvého (*Pterygoplichtys gibbiceps*) a 3 jedince mrenky pakistanskej (*Botia lohachata*).

Začiatkom marca pribudli nové druhy z triedy hmyzu, patriace medzi najväčších zástupcov podradu kobyliek, pôvodom z Papuy Novej Guinei (*Siliquofera grandis*) v počte 14 kusov a 4 jedince pakobyliiek austrálskych (*Extatostoma tiaratum*).

Kolekcia plazov bola v marci rozšírená o chovný pár scinkov ohnivých (*Lepidothyris fernandii*) a chovný pár gekónov lietavých (*Ptychozoon kuhlii*). Zvieratá prišli zo súkromného chovu a boli dočasne oddelené a umiestnené v zázemí. Zároveň pribudlo aj niekoľko zástupcov triedy obojživelníky, ktorá v minulom roku v našej kolekcii absentovala. Patria ku nim mladé jedince skokana hrabavého (*Pyxicephalus adspersus*), rohatka ozdobná (*Ceratophrys ornata*) a rohatka cranwellova (*Ceratophrys cranwelli*). V apríli zo žiab pribudli do nášho chovu aj rosničky austrálske (*Litoria caerulea*) a z plazov chovný pár varanov ostnatochvostých (*Varanus acanthurus*), ako i varan stepný (*Varanus exanthematicus*).

V júli sme úspešne odchovali 11 užoviek červených. Z prvej znášky sa vyliarli všetky mláďatá. V auguste sme zaznamenali úhyn poslednej u nás chovanej pirane plodožravej (*Piaractus brachypomus*), pričom u tohto jedinca sme evidovali problémy so zrakom a jeho úhyn prišiel prirodzene, v dôsledku vysokého veku. Akvárium bolo následne upravené pre potreby novo dovezených piraní červenobruchých (*Pygocentrus nattereri*). Rovnako z dôvodu vysokého veku uhynul aj samec pichľavca ozdobného (*Uromastix ornata*), ktorý bol do ZOO Bratislava deponovaný ešte v roku 2016.

Koncom augusta započala prerábka pôvodného výbehu leguána zeleného, na mieste ktorého vznikol priestor pre 14 menších terárií pre chovateľsky i návštevnícky zaujímavé druhy bezstavovcov a plazov. Začiatkom októbra sme prijali nové druhy plazov – koralovku kalifornskú (*Lampropeltis getulus californiae*) a samičku leguána zeleného (*Iguana iguana*). V októbri 2023 chov v našej ZOO opustila jedna korytnačka leopardia (*Stigmochelys pardalis babcocki*), ktorá v súčasnosti žije v talianskom Pombia parku, kde o ňu mali veľký záujem.

Na záver roka 2023 nám ešte do chovu terárijných druhov pribudlo niekoľko zaujímavých exemplárov zo skupiny pavúkovcov – vtáčkar škvrnitý (*Heteroscodra maculata*), bičnatec palónsky (*Hypoctonus rangunensis*) a bičovca tyčkovitý (*Euphyricus bacillifer*).

Chov vtákov

Začiatok roka 2023 nám v ZOO Bratislava skomplikoval prípad vtácej chrípky, ktorá bola zaznamenaná u samice husi podunajskej. Po skončení karanténnych opatrení sme v marci prijali do chovu samca bažanta zlatého (*Chrysolophus pictus*). Mesiac máj bol relatívne bohatý na presuny a odchovy vtáčích druhov. Z nových mláďat pribudli 4 kuviky obyčajné (*Athene noctua*), jedno mláďa plamienky driemavej (*Tyto alba*), čierne labute (*Cygnus atratus*) a vo voliére exotária sme zaznamenali odchov u tráviara ružovobruchého (*Neopsephotus bourkii*).

Začiatkom mája sme úspešne zrealizovali vývoz plameniakov ružových (*Phoenicopterus roseus*) do ZOO Győr v Maďarsku a ZOO Schönbrunn v Rakúsku. Dovedna tak bolo premiestnených 16 zvierat – potomkov našich chovných párov plameniakov, s cieľom obohatiť kolekcie zvierat partnerských zoologických záhrad, ako aj predísť možnému príbuzenskému kríženiu v našej skupine plameniakov. Ku koncu mája 2023 sa uskutočnila výmena zvierat so ZOO Košice, v rámci ktorej k nám pribudli nové vtáčie druhy – výr skalný sibírsky (*Bubo bubo sibiricus*), myšiak štvorfarebný (*Parabuteo unicinctus*) a papagáj lori trojfarebný (*Lorius lori*). Zároveň, pribudol aj pár rybárikov smejivých (*Dacelo novaeguinae*). Pre tieto druhy boli v roku 2023 pripravované nové voliéry, a to v blízkosti vstupu do ZOO, ako aj v lesnej časti areálu.

V júni sa kolekcia vtákov rozšírila o zaujímavý druh – kariamu červenozobú (*Cariama cristata*). Návštevníci ZOO tak mohli už v lete pozorovať, ako si tento juhoamerický vták užíva teplo a slní sa vo voliére v blízkosti expozície makakov magotov.

Mesiac júl bol následne bohatý na odchovy, a to jednak u chochlačky bielookej (*Aythya nyroca*), ktorej sa u nás odchov mláďat každoročne veľmi darí, a aj u bažanta diamantového (*Chrysolophus amherstiae*). Zároveň, po dlhšej dobe sa u ibisov červených (*Eudocimus ruber*) výnimočne podarilo našim jedincom odchovať hneď 4 mláďatá v priebehu pár mesiacov.

V novembri sa podarilo zrealizovať dlho plánovaný vývoz potomkov chovných párov rozely Pennantovej (*Platycercus elegans*), papagája kráľovského (*Alisterus scapularis*) a papagája červenokrídeľho (*Aprosmictus erythropterus*) do zoologickej záhrady v Jászberény, Maďarsko. O mesiac neskôr sme opäť vyviezli ďalších potomkov našich chovných párov plameniakov ružových (*Phoenicopterus roseus*), tentokrát do francúzskej ZOO Bio-Topia.

Chov cicavcov

Vačkovce, hmyzožravce, slabozubce

Zo skupiny vačkovcov ZOO Bratislava naďalej v roku 2023 chovala kengury červené (*Macropus rufus*) a potkanokengury králikovité (*Bettongia penicillata*). V chove kengúr ostal stav počas roka nezmenený, naďalej výbeh v hornej časti zoologickej záhrady obývali tri samice. V marci bolo nutné pristúpiť k eutanázii samice potkanokengury, po ktorej ostal v chove v budove exotária už len samec, narodený v našej ZOO v roku 2009. Rozhodnutie samicu eutanazovať nastalo v dôsledku pretrvávajúcich zdravotných problémov a straty príjmu potravy v spojitosti s vysokým vekom. Samička bola do ZOO Bratislava dovezená v roku 2005 ako štvormesačné mláďa a dožila sa tu 18 rokov, čo je trikrát toľko, koľko sa udáva u potkanokengúr králikovitých, žijúcich vo voľnej prírode Austrálie.

U páru leňochov dvojprstých (*Choloepus didactylus*) sa na začiatku roka 2023 pristúpilo k odstráneniu bariér medzi životným priestorom samice a samca. Po prvotných nezhodách si na seba zvykli a teraz celoročne obývajú svoju expozíciu vo vzájomnej spoločnosti, s výnimkou leta aj s párom pásavcov štetinových. V procese spájania leňochov zároveň došlo k odstráneniu hornej istiacej siete, takže občas je možné leňochy zahliadnuť presúvať sa z miesta na miesto ponad hlavy (nielen) zvedavých návštevníkov exotária.

Primáty

Pre zástupcov primátov, obývajúcich budovy terária a exotária, rok 2023 nepriniesol žiadne zmeny ani v počtoch, ani v zložení chovaných skupín jednotlivých druhov pazúrkatých opičiek.

Skupina mačiaka Brazzovho (*Cercopithecus neglectus*) v chove bratislavskej ZOO, ktorá aktuálne pozostáva z chovného páru a ich dvoch synov, počas roku zaznamenala stratu najstaršej, nepríbuznej samice Juty vo vedľajšom, oddelenom výbehu. Juta sa v ZOO Bratislava dožila úctyhodného veku 26 rokov a bola posledným jedincom z pôvodného chovu mačiaka Brazzovho, pred príchodom samice Ginger a samca Luisa, ktorí u nás vytvorili nový chovný pár. Potomkovia tohto páru sú dospievajúce samce, ktoré sa postupne osamostatňujú od rodičov a aj preto sa s nimi pracuje na postupnom, plynulom oddelení sa od rodičov do vedľajšej, priliehajúcej expozície. Či a kedy budeme môcť náš chovný pár znova rozmnožiť, rozhodne v roku 2024 koordinátor EEP tohto druhu.

V blízkosti expozície mačiakov chováme aktuálne výlučne samičiu skupinu lemurov kata (*Lemur catta*), ktorá pozostáva z matky a jej troch dcér. V priebehu roka si tieto samice niekoľkokrát vyjasňovali svoje pozície v dominantnom rebríčku skupiny a v dôsledku toho došlo aj k zopár zraneniam. Najväčším z nich bolo zranenie jednej z dcér, keď si v dôsledku konfliktu nešťastne a vážne poranila šľachu na dolnej končatine, čo následne vyžadovalo odchyt, veterinárny zákrok a z pohľadu spoločenského fungovania skupiny i nekomfortné zotavovanie sa, nakoľko lemur kata je vysoko sociálny druh a nezvláda dobre izoláciu od ostatných jedincov skupiny. Po zvyšok roka si však táto samičia skupina nažívala v harmónii a dobrých

vzťahoch, čo aj pre chovateľov predstavuje významné plus pri dennom manažmente a starostlivosti o tieto zvieratá.

V lete roku 2023 sa v skupine samiri vevericovitých (*Saimiri sciureus*) prejavili vážne zdravotné komplikácie, spôsobené infekciou *Yersinia pseudotuberculosis*. V dôsledku toho 2 najmladších samcov nebolo možné zachrániť predtým, než sa u nich prejavili závažné klinické príznaky ochorenia. Zostávajúce tri zvieratá podstúpili pomerne jednoduchú, no pre aplikáciu komplikovanú liečbu a našou i veterinárnou vytrvalosťou sa nám tak podarilo rozbeh ochorenia zvrátiť.

U našej dvojice makakov magotov (*Macaca sylvanus*) v priebehu roka nedošlo k žiadnej zmene, naďalej expozíciu obývajú dve samice, pôvodom zo ZOO Chomutov a ZOO Praha. Začalo sa však plánovanie novej, priestrannej expozície pre tento druh, ktoré nadobudne detailnejšie kontúry práve v roku 2024 a dúfame tak, že aj naše 2 samice dostanú v najbližších rokoch nový priestor na život.

Chov gibbonov zlatolícich (*Nomascus gabriellae*), ktoré s makakmi zdieľajú zázemie starého pavilónu primátov, ostal taktiež v priebehu roka nezmenený. Chovný pár a ich dve mláďatá spoločne fungujú veľmi dobre. Zatiaľ nám ďalšia reprodukcia koordinátorom odporúčená nebola, nakoľko v európskej populácii je mnoho nadbytočných jedincov, pre ktoré EEP program hľadá nový domov a teda ani naše dva samce – synovia – zatiaľ nemajú vyhliadky na odchod zo ZOO Bratislava. Chovný samec Oliver je však jedným z najvyššie umiestnených samcov v rebríčku genetiky európskeho chovu ex-situ programu, preto jeho rozmnoženie v budúcnosti údajne v pláne je. Naďalej však pre nás ostáva výzvou, plánom a prianím, poskytnúť gibbonom iné chovné zariadenie, s prihliadnutím na welfare a aktuálne štandardy chovných zariadení pre primáty v zoologických záhradách.

Po odchode mladého samca orangutana sumatrianskeho (*Pongo abelii*) v júli 2022 do ZOO Planckendael v Belgicku, došlo u chovného páru orangutanov k páreniu. V apríli 2023 sa tak v ZOO Bratislava narodilo historicky prvé mláďa orangutana sumatrianskeho, samček Cahya. Matka sa o svojho potomka vzorne stará a mláďa postupne objavuje svet okolo seba, zvyká si na dennú prítomnosť chovateľov a režim v ZOO, zatiaľ bez žiadnych zaznamenaných konfliktov so samcom Filipom.

V chove šimpanzov učenívých (*Pan troglodytes*) nenastali v priebehu roka 2023 žiadne zmeny. Napriek tomu sa však počas roka diali v Pavilóne primátov mnohé zmeny, ktoré možno po návštevníckej stránke neboli obľúbené (napr. bolo väčšinu roka znepriístupnené 1. poschodie pavilónu v dôsledku prebiehajúcich úprav a technických zásahov do návštevníckych priestorov, ako aj expozícií ľudoopov), no ku koncu roka už mohli návštevníci ZOO sledovať šimpanzy aj orangutany z oboch poschodí. Zároveň, mnohé obmedzenia počas roka 2023 boli priamo spojené s nadchádzajúcim pôrodom samice orangutana, pre ktorú sme chceli pred, počas i po pôrode zabezpečiť čo najviac pokoja na úspešné odchovanie svojho mláďaťa.

V priestoroch Pavilónu primátov boli zároveň pôvodné umelé rastliny a dekorácie odstránené, priestory boli vyčistené a upratané a doplnené o živé rastliny a kvety, ktoré po 13 rokoch fungovania pavilónu ozvláštnilo atmosféru priestoru a veríme, že bude spríjemňovať návštevníkom ich čas strávený v pavilóne.

Šelmy

Aj rok 2023 priniesol v chove jedných z najmenších šeliem v ZOO, surikát (*Suricatta suricatta*), viacero zmien. Vo februári sa narodili dve mláďatá, z toho na jednom z nich bolo v dôsledku fraktúry chrčtice, nezlučiteľnej so životom, nutné vykonať eutanáziu. V máji sme zaznamenali narodenie ďalších 4 mláďat. Koncom októbra boli v priestoroch exotária zahájené práce na prestavbe, resp. prerobení vnútorného výbehu surikát. Z toho dôvodu musela byť celá skupina premiestnená do dočasného domova, vo vrchnej časti ZOO, v blízkosti výbehu nosorožcov.

U veľkých mačkovitých šeliem sme mali tento rok viacero zmien. U levov juhoafrických (*Panthera leo krugeri*) nám po minuloročnom úhyne samca zostala 19-ročná samica Jawa sama. Začiatkom marca 2023 sme dostali darom od ZOO Hodonín 11-ročného samca, ktorý si na svoje nové prostredie veľmi rýchlo zvykol. Vízia vytvorenia páru s našou samicou však skončila po viacerých pokusoch neúspešne. Problémy nastali pri spájaní, keď naša samica bola na samca agresívna, odmietala ho a niekoľkokrát ho aj napadla. Preto sme museli pristúpiť k oddelenému chovu levov.

V apríli uhynula v dôsledku dlhodobých zdravotných komplikácií, spojených s vysokým vekom, samica bieleho tigra (*Panthera tigris*), Shilang, čím sa ukončil chov bielej – neprirodzenej a neodporúčanej – formy tigra. Keďže pre iné druhy tigrov je náš aktuálny výbeh nevhodný, mohli sme tak do tohto výbehu presunúť samca leva, aby sa so samicou nemuseli deliť striedavo o jeden výbeh.

V chove leopardov cejlónskych (*Panthera pardus kotiya*) sme počas roka zaznamenali prírastok k našej samici v podobe nového partnera. Samica sme koncom júla doviezli zo ZOO Bioparc Fuengirola v Španielsku, na základe odporúčania koordinátora pre európsky chov. Nový samec leoparda, na rozdiel od leva, si na nové prostredie zvykal nepomerne dlhšie a začiatky práce s týmto jedincom si vyžadovali mnoho úsilia

a trpezlivosti zo strany chovateľov. Všetko však našťastie dopadlo dobre a akonáhle sme koncom októbra spozorovali u samice ruju, pustili sme ich k sebe a po pár dňoch sme zaznamenali i párenie.

Chov hyen pásavých (*Hyaena hyaena*) nezaznamenal v tomto roku výraznejší progres. V decembri 2022 sme prijali samicu zo Zoo du Bassin d'Arcachon. Po udomácnení a prispôbení manažmentu chovu sme začali so spájaním tejto samice so samcom za účelom vytvorenia nového chovného páru. Prvé neúspešné spojenie nastalo v priebehu leta, keď sme mali možnosť pozorovať agresívne správanie sa jedincov voči sebe. Po prestávke nasledovalo spájanie v jeseni, ktoré, žiaľ, dopadlo podobne. Nakoľko samica z Francúzska je pôvodom z odchyty z voľnej prírody Libanonu, jej genetika je v európskom chove veľmi vzácna a koordinátor chovu naďalej dúfa, že sa nám podarí tento pár rozmnožiť.

Po konzultáciách s chovateľmi a veterinármi sme sa rozhodli, že pre medveďa hnedého (*Ursus arctos*), Félixu, by v jeho veku a zdravotnom stave nebolo premiestnenie z terajšieho výbehu do nového výbehu v karpatskom lese vhodné. Preto sa vedenie ZOO rozhodlo pre presun kôz holandských (*Capra hircus f. domestica*) a využitie tejto plochy pre rozšírenie terajšieho výbehu medveďa o túto plochu. V letných mesiacoch sa začalo s plánovaním, terénnymi úpravami a výstavbou výbehu. Celá táto činnosť bola skomplikovaná terénnou členitosťou, ako aj bežnou prevádzkou ZOO. Sprístupnenie tejto časti výbehu je plánované v jari 2024.

Na konci apríla 2023 nás potešil chovný pár mačiek maloškvrnných (*Leopardus geoffroyi*) pôrodom dvoch mláďat. Žiaľ, čo sa týka starostlivosti o mláďatá, mal aj tento odchov podobný priebeh ako odchov v roku 2022. Približne po dvoch týždňoch od narodenia mláďatá uhynuli s rozstupom jedného dňa, čo mohlo byť zapríčinené zvýšeným stresom u rodičov.

Skupina troch samcov rysa ostrovida (*Lynx lynx carpathicus*), otca a dvoch synov, fungovala v priebehu celého roka bezproblémovo, bez potreby veterinárneho zásahu. Na konci roka 2023 dostal jeden z mladých samcov odporúčanie od koordinátora chovu na premiestnenie do ZOO Miskolc, za účelom rozmnoženia sa a udržania dobrého genofondu chovu rysov v ľudskej opatere.

Kopytníky

Chov kopytníkov v ZOO začal krátko po oslávení Nového roka 2023 zložitou situáciou vo výbehu antilopy vranej (*Hippotragus niger*). Mladá samica uhynula na následky traumy, následne sme po konzultácii a odporúčaní koordinátora európskeho chovu museli pristúpiť k mechanickej eutanázii mladého samca, nakoľko preň v blízkej budúcnosti nebola šanca na umiestnenie v inej európskej inštitúcii, kam by geneticky pasoval. Na základe tejto udalosti a nemožnosti ďalšieho umiestnenia odchovaných mláďat sme sa rozhodli už len pre expozičný chov tohto druhu.

Mesiac po tejto udalosti nás prekvapil prírastok v stáde tiav dvojhrbých-domácich (*Camelus bactrianus*), keď naša mladá samica porodila svoje prvé mláďa. V marci ju nasledovali aj ostatné samice a stádo sa tak v roku 2023 rozrástlo o tri mláďatá.

V máji boli na základe odporúčania koordinátora EEP koňa Przewalského (*Equus caballus przewalskii*) do ZOO dovezené 2 mladé kobyly zo ZOO Tiergarten Nürnberg. Po ich príchode boli úspešne spojené so samcom a ich spolužitie v hornej časti ZOO prebiehalo počas zvyšku roka bez komplikácií.

V priebehu leta sa nám, ako každoročne, podarilo odchovať mláďatá lám krotkých (*Lama glama*) a lám alpák (*Vicugna pacos*). Žiaľ, radosť z mláďat zatienila júlová strata obľúbenej samice lamy alpaky, ktorá bola súčasťou zážitkového programu Rande s lamou.

Neočakávaná situácia nastala aj v chove zubrov európskych (*Bison bonasus*). Začiatkom júna porodila naša samica Princezna mláďa. Tento odchov neočakával kvôli veku chovného páru nikto z chovateľov, zoológov, ani samotný koordinátor európskeho chovu. Ten už pri odchove a následnom úhyne slabého mláďaťa v roku 2022 konštatoval, že chovný pár Cvajan a Princezna už idú do reprodukčnej senescencie a avizoval aj možný úhyn v dôsledku vysokého veku u nášho chovného páru. Po chvíľke radosti z nečakaného odchovu 2023, chovná samica Princezna na konci augusta uhynula. Starostlivosť o mláďa zubra prebrali chovatelia, dokrmovaním mladého samčeka, zatiaľ čo starší potomok chovného páru, samica Prima, prevzala nad mláďaťom opateru ako staršia sestra. Netrvalo dlho a chovný býk Cvajan uhynul krátko po samici, začiatkom októbra. Do konca roka tak výbeh zubrov európskych obývali mladý samček a samica, potomkovia zatiaľ posledného chovného páru zubrov v ZOO Bratislava.

Úspechy sme zaznamenali odchovom dvoch samíc aj v skupine kozorožca aplského (*Capra ibex*), kde chov prebieha kontinuálne.

V roku 2023 sme do ZOO doviezli a začali s chovom takina zlatého (*Budorcas taxicolor bedfordi*). Na začiatku septembra sme prijali samca zo ZOO Liberec. Po udomácnení nasledoval príchod samice zo ZOO Wrocław. Spojenie týchto jedincov prebehlo bez problémov a dnes je možné tento mladý pár pozorovať vo výbehu

vedľa tiav dvojhrbých, v časti Karpatský les. Zriadením chovu sme sa zároveň stali druhým držiteľom tohto druhu na Slovensku.

Na záver roka sa nám podarilo umiestniť našu prvú odchovanú samicu kudu malého (*Tragelaphus imberbis*), narodenú v roku 2022, ktorá bola po odporúčaní koordinátora EEP premiestnená do ZOO Łódź, kde geneticky obohatí tamojšie stádo.

U žirafy Rothschildovej (*Giraffa camelopardalis rothschildii*) sme v roku 2023 nezaznamenali žiadne zmeny, keďže okrem dvoch samíc chováme len jedného, kastrovaného samca. V spoločnej expozícii so žirafami sa našim zebrom Chapmanovým (*Equus quagga chapmani*) v priebehu roka 2023 nepodarilo odchovať žiadne mláďa. Jedna zo samíc v apríli porodila, no mláďa bolo veľmi slabé, a tak i napriek veľkej snahe chovateľov a veterinárov sa ho nepodarilo zachrániť. V novembri sme transportovali jedného mladého žrebca zebry do ZOO Brno.

V polovici augusta 2023 bola po odporúčaní koordinátorom chovu EEP samička hrošíka liberijského (*Choeropsis liberiensis*), odchov nášho chovného páru hrošíkov z roku 2022, premiestnená do ZOO Győr. Jej presun zároveň uľahčil chovateľské, logistické, ako aj technické nároky na pokračovanie prác a opráv v budove, kde sa nachádza vnútorná ubikácia hrošíkov liberijských.

Dva samce – odchovy dik-dika Kirkovho (*Madoqua kirkii*), boli na odporúčanie koordinátora EEP v októbri presunuté do Talianska ako expozičný chov v Pombia Parku. Nakoľko posledné odchovy chovných samíc a samca mali slabú životaschopnosť, chovného samca sme sa rozhodli kastrovať a ponechať – podobne ako u antilopy vranej – náš chov dik-dikov ako expozičný.

Obdobnú stratégiu sme zvolili aj pri antilopách druhu adax núbijský (*Addax nasomaculatus*). Aktuálne tak stádo adaxov pozostáva z dominantného samca, ktorý v septembri 2023 podstúpil vazektómiu a troch dospelých samíc a ich troch potomkov.

Hlodavce

Na konci marca 2023 sme obnovili chov dikobrazov bielochvostých (*Hystrix indica*), dovozom štyroch samíc zo ZOO Olomouc. Nakoľko sa jedná o bežne chovaný druh v zoologických záhradách, sme sa hneď pri plánovaní tejto expozície rozhodli pre expozičný chov, bez ďalšieho množenia. Pre tento druh sme po technickej a terénnej úprave vybrali pôvodný výbeh dikobrazov, čo nostalgicky potešilo návštevníkov ZOO Bratislava.

Na jeseň boli zo ZOO Praha dovezené i myši zebrované (*Lemniscomys barbarus*) v počte 4 kusov – jeden samec a tri samice. Tento africký druh tak obohatil druhovú skladbu cicavcov chovaných v exotáriu ZOO.

MLÁĎATÁ narodené (vyliahnuté) v ZOO Bratislava v roku 2023:

Plazy - odchovy

Užovka červená (*Pantherophis guttatus*) 0.0.11

Vtáky - odchovy

Plamienka driemavá (<i>Tyto alba</i>) 0.0.1	Papagáj kráľovský (<i>Alisterus scapularis</i>) 0.0.1
Ibis červený (<i>Eudocimus ruber</i>) 0.0.4	Plameniák ružový (<i>Phoenicopterus roseus</i>) 0.0.4
Kuvik obyčajný (<i>Athene noctua</i>) 0.0.4	Bažant diamantový (<i>Chrysolophus amherstiae</i>) 0.0.5
Chochlačka bielooká (<i>Aythya nyroca</i>) 0.0.8	Pižmovka domáca (<i>Cairina moschata domestic</i>) 0.0.1
Labuť čierna (<i>Cygnus atratus</i>) 0.0.3	Rozela Pennantova (<i>Platycercus elegans</i>) 0.0.2
Trávniar ružovobruchý (<i>Neopsephotus bourkii</i>) 0.0.1	

Cicavce - odchovy

Zebra Chapmanova (<i>Equus quagga chapmani</i>) 0.1	Kozorožec alpský (<i>Capra ibex</i>) 0.0.2
Surikata vlnká (<i>Suricata suricatta</i>) 0.0.6	Zubor európsky (<i>Bison bonasus</i>) 1.0
Veverica kanadská (<i>Tamiasciurus hudsonicus</i>) 0.0.1	Lama alpaka (<i>Vicugna pacos</i>) 2.0
Orangutan sumatriansky (<i>Pongo abelii</i>) 1.0	Morča domáca (<i>Cavia porcellus</i>) 2.2
Ovca ouessantská (<i>Ovis aries</i>) 2.1	Kudu malý (<i>Tragelaphus imberbis</i>) 1.2
Jeleň európsky (<i>Cervus elaphus</i>) 0.0.3	Lama krotká (<i>Lama glama</i>) 1.1
Adax núbijský (<i>Addax nasomaculatus</i>) 1.1	Mačka maloškvrnná (<i>Leopardus geoffroyi</i>) 0.0.2
Dik-dik Kirkov (<i>Madoqua kirkii</i>) 0.2.1	Ťava dvojhrbá - domáca (<i>Camelus bactrianus</i>) 2.1
Muflón lesný (<i>Ovis aries musimon</i>) 0.0.5	

Zvieratá dovezené do ZOO Bratislava v roku 2023:

Bezstavovce - príchody

Kobyľka (<i>Siliquofera grandis</i>) 0.0.12	Pakobyľka austrálska (<i>Extatosoma tiaratum</i>) 0.0.4
Zákernica (<i>Psytala horrida</i>) 0.0.10	Vtáčkar škvrnitý (<i>Heteroscodra maculata</i>) 0.1
Bičnatec palónsky (<i>Hypoctonus rangunensis</i>) 0.1	Mnohonôžka obrovská (<i>Archispirostreptus gigas</i>) 0.0.2
Bičovec tyčkovitý (<i>Euphrynicus bacillifer</i>) 0.0.8	Stonožka (<i>Scolopendra subspinipes</i>) 0.0.1
Vtáčkar (<i>Nhandu chromatus</i>) 1.0	

Ryby - príchody

Mrenka pakistánska (<i>Botia lohachata</i>) 0.0.3	Prísavník (<i>Ancistrus sp.</i>) 0.0.2
Mrenka siamská (<i>Crossocheilus oblongus</i>) 0.0.2	Prísavník veľkoplutvý (<i>Pterygoplichthys gibbiceps</i>) 0.0.1
Mrenka štvorpruhá (<i>Puntigrus tetrazona</i>) 0.0.10	Piraňa červená (<i>Pygocentrus nattereri</i>) 0.0.15
Pancierniček panda (<i>Corydoras panda</i>) 0.0.2	Sumec sklovitý (<i>Kryptopterus bicirrhis</i>) 0.0.6
Pancierniček Sterbov (<i>Corydoras sterbai</i>) 0.0.2	Skalár amazonský (<i>Pterophyllum scalare</i>) 0.0.6

Oboživoelníky - príchody

Rohatka ozdobná (<i>Ceratophrys ornata</i>) 0.0.1	Rosnička austrálska (<i>Litoria caerulea</i>) 1.1.2
Rohatka cranwellova (<i>Ceratophrys cranwelli</i>) 0.0.1	Skokan hrabavý (<i>Pyxicephalus adspersus</i>) 0.0.1

Plazy - príchody

Gekončik nočný (<i>Eublepharis macularius</i>) 1.4	Tílikva obrovská (<i>Tiliqua gigas</i>) 0.0.1
Gekón lietavý (<i>Ptychozoon kuhli</i>) 1.1	Varan ostnatochvostý (<i>Varanus acanthurus</i>) 0.0.2
Felzuma madagaskarská (<i>Felsuma madagascariensis</i>) 1.1	Varan stepný (<i>Varanus exanthematicus</i>) 0.0.1
Leguán obojkový (<i>Crotaphytus collaris</i>) 1.1	Heterodon nosatý (<i>Heterodon nasicus</i>) 1.1
Leguán zelený (<i>Iguana iguana</i>) 0.1	Koralovka kalifornská (<i>Lampropeltis getula californica</i>) 1.0
Scink ohnivý (<i>Lepidothyris fernandi</i>) 1.1	

Vtáky - príchody

Bažant zlatý (<i>Chrysolophus pictus</i>) 1.0	Myšiak štvorfarebný (<i>Parabuteo unicinctus</i>) 1.1
Kurička bieločelá (<i>Arborophila gingica</i>) 0.1	Rybárik smejjivý (<i>Dacelo novaguineae</i>) 1.1
Lori trojfarebný (<i>Lorius lory</i>) 1.1	Kariama červenožobá (<i>Cariama cristata</i>) 1.1
Papagáj kráľovský (<i>Alisterus scapularis</i>) 1.0	Výr skalný sibírsky (<i>Bubo bubo sibiricus</i>) 0.1

Cicavce - príchody

Leopard cejlónsky (<i>Panthera pardus kotiya</i>) 1.0	Dikobraz bieločvostý (<i>Hystrix indica</i>) 0.4
Lev juhoafrický (<i>Panthera leo krugeri</i>) 1.0	Myš zebrovaná (<i>Lemniscomys barbarus</i>) 1.3
Kôň domáci - pony (<i>Equus caballus</i>) 1.0	
Kôň Przewalského (<i>Equus caballus przewalskii</i>) 0.2	
Takin zlatý (<i>Budorcas taxicolor bedfordi</i>) 1.1	

Prehľad o účasti ZOO Bratislava na programoch EEP, ESB a ISB v roku 2023

Aj v roku 2023 ZOO naďalej participovala v 48 programoch Európskej asociácie zoológických záhrad a akvárií (EAZA) s celkovým počtom 213 jedincov. Z toho je 43 EAZA Ex-situ programov (EEP) s počtom zvierat 213 a 4 Európske plemenné knihy (ESB) s počtom zvierat 12. Súčasťou participácie na programoch je aj prepojenie na Medzinárodné plemenné knihy (ISB), do ktorých sme zapojení 15 druhmi s celkovým počtom 73 jedincov.

Do EAZA Ex-Situ programov (EEP) sme zapojení nasledovnými druhmi

<i>Bubo scandiacus</i>	<i>Panthera leo krugeri</i>
<i>Bettongia penicillata</i>	<i>Leopardus geoffroyi</i>
<i>Nomascus gabriellae</i>	<i>Ailurus fulgens</i>
<i>Lemur catta</i>	<i>Otocyon megalotis</i>
<i>Cercopithecus neglectus</i>	<i>Canis lupus lupus</i>
<i>Macaca sylvanus</i>	<i>Addax nasomaculatus</i>
<i>Mico argentatus</i>	<i>Sus cebifrons negrinus</i>
<i>Cebuella p. pygmaea</i>	<i>Choeropsis liberiensis</i>
<i>Saguinus midas midas</i>	<i>Capra falconeri heptneri</i>
<i>Pongo abelii</i>	<i>Tragelaphus speki gratus</i>
<i>Saimiri sciureus</i>	<i>Equus hemionus kulan</i>
<i>Pan troglodytes</i>	<i>Muntiacus reevesi</i>
<i>Saguinus oedipus oedipus</i>	<i>Ceratotherium simum simum</i>
<i>Kobus leche kafuensis</i>	<i>Oryx leucoryx</i>
<i>Varecia variegata</i>	<i>Cervus nippon pseudaxis</i>
<i>Varecia rubra</i>	<i>Equus grevyi</i>
<i>Hyaena hyaena</i>	<i>Bison bonasus</i>
<i>Panthera onca</i>	<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>
<i>Panthera pardus kotiya</i>	<i>Madoqua kirkii</i>
<i>Osteolaemus tetraspis</i>	<i>Hippotragus niger niger</i>
<i>Equus caballus przewalskii</i>	<i>Capra ibex</i>
<i>Budorcas taxicolor bedfordi</i>	<i>Tragelaphus imberbis</i>

Do programov Európskych plemenných kníh (ESB) sme zapojení nasledovnými druhmi

<i>Ara militaris mexicana</i>	<i>Ursus arctos</i>
<i>Macropus rufus</i>	<i>Lynx lynx carpathicus</i>
<i>Choloepus didactylus</i>	

Na Medzinárodné plemenné knihy (ISB) sme prepojení nasledovnými druhmi

<i>Pongo abelii</i>	<i>Equus caballus przewalskii</i>
<i>Saguinus oedipus oedipus</i>	<i>Equus hemionus kulan</i>
<i>Varecia variegata</i>	<i>Ceratotherium simum simum</i>
<i>Varecia rubra</i>	<i>Oryx leucoryx</i>
<i>Panthera pardus kotiya</i>	<i>Cervus nippon pseudaxis</i>
<i>Ailurus fulgens</i>	<i>Equus grevyi</i>
<i>Addax nasomaculatus</i>	<i>Bison bonasus</i>
<i>Choeropsis liberiensis</i>	

Prehľad druhov podľa kategórií ochrany

V chove ZOO Bratislava sa aj v roku 2023 nachádzalo 11 chránených druhov v SR. Čo sa týka druhov chránených Washingtonským dohovorom o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES), z našich druhov je do príloh zaradených 73 druhov. Z celkového počtu 194 u nás chovaných druhov je tiež 154 druhov uvedených v Medzinárodnom červenom zozname ohrozených druhov (RDB) Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov (IUCN), čo predstavuje 80 % všetkých druhov v starostlivosti ZOO Bratislava.

Prehľad o účasti na programoch reštitúcie v roku 2023

V rámci EAZA Ex-situ programov (EEP) a Európskych plemenných kníh (ESB) priebežne vznikajú špeciálne projekty, do ktorých sú po genetických analýzach vyberané jedince vhodné na reštitúciu. EAZA zároveň členským zoológickým záhradám odporúča projekty, ktoré môžu podporovať finančne. Členské zoológické záhrady sa zapájajú aj do lokálnych projektov druhovej ochrany v spolupráci s lokálnymi štátnymi a neziskovými inštitúciami.

Podpora ochrany gibonov vo Vietname

Ako partnerská ZOO sme sa svoju finančnú podporu projektu ochrany ohrozeného gibona zlatolíceho severného (*Nomascus annamensis*) vo vietnamskom národnom parku Kon Ka Kinh predĺžili zatiaľ do roku 2025.

Projekt na ochranu gibona zlatolíceho severného je spoločnou akciou nadácie Stiftung Artenschutz a Frankfurtskej zoolologickej spoločnosti (FZS). Je súčasťou programu FZS "Ochrana lesov v horách stredného Vietnamu", ktorý prebieha už od roku 2010. Tento ochranársky projekt je realizovaný vďaka podpore európskeho analytika zoológických záhrad, Anthony Sheridana, ktorý je tiež kontaktnou osobou a garantom dohody medzi projektovými stranami. Viac informácií o projekte a o živote a správaní gibonov sa návštevníci ZOO Bratislava môžu dozvedieť aj zo vzdelávacích infopanelov, ktoré nájdú pri expozícii gibonov zlatolícich a makakov magotov.

Prehľad o spolupráci ZOO Bratislava na výskumných projektoch, odborných prácach a odbornej výučbe a praxi v roku 2023

- participácia na **63** programoch Európskej asociácie zoológických záhrad a akvárií, z toho je **43** Európskych Ex-situ programov (EEP), **4** Európske plemenné knihy (ESB) a **15** Medzinárodných plemenných kníh (ISB), v rámci ktorých sa priebežne počas roka uskutočňujú čiastkové výskumy zamerané na chov, správanie, welfare a ochranu zvierat
- spolupráca s Univerzitou Komenského v Bratislave, Prírodovedeckou fakultou, Katedrou živočíšnej fyziológie a etológie – etologické pozorovania zvierat v rámci praktických predmetov a terénnych prác katedry
- spolupráca s Univerzitou Komenského v Bratislave, Prírodovedeckou fakultou, Katedrou zoológie – priame dlhodobé ornitologické pozorovania voľne žijúcich vtákov a hmyzu v areáli ZOO Bratislava – získané údaje slúžia ako podklad na vypracovanie doktorských, diplomových a bakalárskych prác
- spolupráca s Ústavom zoológie SAV Bratislava, oddelením medicínskej zoológie na monitorovaní SARS-Cov-2 vírusu u zvierat (prítomnosť protilátok v sérach) v rámci projektu APVV-16-0463 Ekológia hostiteľskej špecifickosti vektormi prenášaných parazitov
- školský rok 2023 – prax žiakov Súkromnej strednej odbornej školy veterinárnej v Bratislave
- praktické vyučovanie žiakov študijného odboru veterinárna hygiena a zdravotníctvo – drobnochovy zo Spojenej školy, org. zložky SOŠ v Ivanke pri Dunaji
- prax vysokoškolských študentov Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre v študijnom programe Špeciálne chovateľské odvetvia
- odborné exkurzie pre študentov Univerzity Komenského v Bratislave, Prírodovedeckej fakulty, Katedry environmentálnej ekológie a manažmentu
- odborné exkurzie pre študentov Univerzity Komenského v Bratislave, Prírodovedeckej fakulty, Katedry živočíšnej fyziológie a etológie
- odborné exkurzie pre študentov Trnavskej univerzity v Trnave, Pedagogickej fakulty, Katedry biológie na tému „ochrana živočíchov“

Prehľad o účasti na odborných školeniach a tréningoch v roku 2023

- | | |
|----------------------------|--|
| 18.4. – 21.4. 2023 | zasadanie komisií Únie českých a slovenských zoológických záhrad pre primáty a mačkovité šelmy v ZOO Jihlava, ČR |
| 12.9. – 16.9.2023 | výročná konferencia Európskej asociácie zoológických záhrad a akvárií (EAZA Annual Conference), Helsinky, Fínsko |
| 26.10. – 27.10.2023 | zasadanie komisie Únie českých a slovenských zoológických záhrad pre výživu zvierat v ZOO Brno, ČR |

Veterinárna starostlivosť

Veterinárnu starostlivosť v roku 2023 zabezpečovala veterinárna ambulancia Mlynvet, s. r. o. Veterinárna činnosť pozostávala najmä z preventívno-liečebnej starostlivosti podľa dehelmintizačného a vakcinačného plánu, čipovania zvierat, ošetrovania poranení, diagnostiky ochorení a zhoršenia kondície zvierat a vyšetovania a imobilizácie zvierat pred transferom do iných ZOO.

K najzaujímavejším veterinárnym prípadom patrili tieto úkony:

1. jeleň európsky - imobilizácia pred transportom
2. mundžak malý – imobilizácia a úprava prerastených zubov
3. urzon kanadský – zápal oka
4. lemur kata – ruptúra šľachy
5. kôň domáci – brúsenie zubov
6. medveď hnedý – imobilizácia a strihanie pazúrov
7. dik-dik – kastrácia
8. lev juhoafrický – imobilizácia a korektúra prerastených pazúrov
9. ťava dvojhrbá – absces na sánke
10. jaguár americký – imobilizácia a korektúra prerastených pazúrov
11. belaňa tundrová – sondovanie
12. adax núbijský – vazektómia
13. antilopa vraná – kastrácia
14. surikata vlnkáva – kastrácia
15. kozorožec alpský – fraktúra stavca

V januári 2023 sme prijali preventívne opatrenia v nadväznosti na aktuálnu situáciu výskytu aviárnej influenzy subtypu H5N1 na Slovensku. Opatrenia boli zamerané na ochranu zdravia chovaných vtákov a zamestnancov organizácie. Nanešťastie, aj napriek opatreniam, ktoré sme vykonali, nám koncom januára uhynul jeden jedinec husi podunajskej, u ktorej sa tento vírus potvrdil. Na základe tohto zistenia musela byť 27.1.2023 v ZOO vyhlásená karanténa. Počas celej doby trvania karantény sa nevyskytol žiadny ďalší prípad vtáčej chrípky. V dňoch 1.-2.3.2023 bola v našej ZOO vykonaná veterinárna kontrola Štátnou veterinárnou a potravinovou správou. Kontrolované boli tri oblasti: oblasť A – dokladová kontrola, oblasť B – fyzická kontrola zariadenia, oblasť C – fyzická kontrola zvierat. Všetky tri kontrolované oblasti boli bez nedostatkov. Na základe tejto kontroly bola karanténa v ZOO ukončená. Tým, že kontrolu vykonali veterinárne inšpektorky zo ŠVPS SR, tak nebolo potrebné tento rok vykonať aj kontrolu Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou.

Náklady na veterinárnu starostlivosť za rok 2023

Ukazovateľ	Náklady v €
Štátny veterinárny a potravinový ústav, Laboklin a iné laboratórne vyšetrenia	8 837,14
Veterinárne služby	13 646,40
Lieky a liečivá, veterinárny materiál	12 284,53
Dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia (DDD)	1 512,00
Spolu	36 280,07

III. VYHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU MARKETINGU (Oddelenie marketingu a oddelenie vzdelávania)

Rok 2023 bol poznačený hneď niekoľkými udalosťami. Od 28. januára do 27. februára bola ZOO Bratislava zatvorená z dôvodu výskytu vtáčej chrípky a preventívnej 30-dňovej karantény.

Ďalším významným momentom bola zmena vo vedení ZOO Bratislava, k 1. 5. 2023 nastúpil do zoo nový riaditeľ, Ing. Matej Dobšovič, ktorý ako nahradil odvolanú riaditeľku Ing. arch. Júliu Hanuliakovú. S príchodom nového riaditeľa nastali zmeny aj v smerovaní a spôsobe fungovania odboru marketingu.

Prehľad aktivít a uskutočnených podujatí zameraných na výchovu verejnosti v roku 2023 v ZOO Bratislava

V rámci vzdelávania prebiehala počas roku krúžková činnosť, sprevádzanie a exkurzie pre školy, pokračovala spolupráca s Úniou nevidiacich a slabozrakých. Naše lektorky s kontaktnými zvieratami pravidelne navštevovali aj predškolské zariadenia. Oddelenie vzdelávania pripravovalo počas roku plán pravidelných komentovaných kŕmení, ktoré sa konali v priebehu celého roku, počas letných prázdnin na dennej báze.

Interaktívne programy ekologickej výučby ako doplnok prírodovedy, biológie a ekológie pre materské, základné a stredné školy

V ponuke pre školy a škôlky je spolu 8 výučbových programov pre každú vekovú kategóriu. Optimalizovala sa ich obsahová stránka. Programy odzrkadľujú potreby vzdelávania v 21. storočí, obsahujú prvky zážitkovej pedagogiky, skupinovej práce, či diskusie. Vo všetkých programoch sú zakomponované aktivity rozvíjajúce kritické myslenie. Obsahovo sa venujú aktuálnym témam ako sú: ekológia, ohrozené druhy živočíchov, CITES, palmový olej, situácia v moriach, zero waste hnutie, či separáciu.

Celkovo sa uskutočnilo 28 objednaných programov, na ktoré prišlo 575 návštevníkov.

Programy tematického sprevádzania pre školské skupiny

Súčasťou výukových programov v ZOO Bratislava sú aj exkurzie v areáli ZOO tak, aby tematicky dopĺňali obsahovú náplň konkrétnych programov. Okrem toho bola vytvorená nová samostatná ponuka komentovaných sprevádzaní s našim lektorom nielen pre školy, ale aj pre dospelých a organizácie. V ponuke pre školy máme 4 okruhy sprevádzania v trvaní 45 - 120 minút. Súčasťou sprevádzania je tiež praktická ukážka preparátov či audio nahrávky vybraných druhov. Pre dospelých je vytvorená stála ponuka 3 okruhov v trvaní od 1,5 do 2 hodín. Tohtoročnou novinkou bol program pre seniorov. Tému sprevádzania je možné po dohode prispôbiť požiadavkám a potrebám danej skupiny.

Úlohou sprevádzania je priblížiť návštevníkom cez chované druhy zvierat význam zoologickej záhrady v rámci ochrany ohrozených druhov a v zachovávaní celosvetovej rozmanitosti prírody.

Celkovo sa uskutočnilo 41 objednaných sprevádzaní, na ktoré prišlo 1 294 návštevníkov.

Prírodovedné krúžky v ZOO Bratislava

Krúžky sa realizujú formou pravidelných stretnutí detí v areáli zoo.

Krúžok Mladý zoológ je určený pre deti 5. – 9. ročníka ZŠ. Realizoval sa dvakrát do mesiaca.

Krúžok Mladý zoológ pravidelne navštevovalo 10 detí.

Krúžok Svet Karpát je určený pre deti 1. – 4. ročníka ZŠ.

Krúžok Svet Karpát pravidelne navštevovalo 8 detí.

Krúžok Výprava do divočiny je určený pre deti 3. – 6. ročníka ZŠ. Realizoval sa dvakrát do mesiaca.

Krúžok Výprava do divočiny pravidelne navštevovalo 5 detí

Jedenkrát do mesiaca sa organizuje krúžok pre slabozraké a nevidomé deti pod názvom Spoznávajme dotykom

Krúžok Spoznávajme dotykom pravidelne navštevovalo 6 detí.

Zážitkové programy v zoo

Aj tento rok odbor marketingu zabezpečoval a koordinoval zážitkové programy. V ponuke boli aj tento rok stretnutia s vybranými druhmi v programoch Rande s... a Pol dňa chovateľom. V roku 2023 sa predalo 27 zážitkových programov, najobľúbenejší bol Rande so žirafou pre 2 osoby.

Letné tábory v ZOO Bratislava

Organizátor denných letných táborov - o.z. Preliezka v spolupráci so ZOO Bratislava pripravili v poradí už 20. ročník detských denných táborov „Mladí zoológovia“, „Dúbravské zvieratká“, „Dúbravské zvieratká mini“, „Ružinovské zvieratká“, „Bláznivá Angličtina“, „Smelí výletníci“. Deti mali opäť možnosť zažiť sprevádzanie pri rôznych druhoch zvierat, navštíviť pavilón šeliem, pavilón primátov, dozvedieť sa viac o ohrozených druhoch, povoziť sa na koňoch a zažiť veľa zábavy. ZOO zabezpečovala, sprevádzanie pri výbehoch a vozenie na koňoch.

Počet účastníkov: 1770

Komentované krmenia zvierat

Počas letných prázdnin sa denne konali komentované krmenia podľa stanoveného rozvrhu.

Mimo letných prázdnin sa komentované krmenia zvierat konali spravidla počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Návštevníci sa tak mohli zúčastniť komentovaných krmení realizovaných chovateľmi pri druhoch ako anitlopa nilgau, antilopa vraná, kozorožec alpský, medveď hnedý, lama krotká, alpaka, zubor európsky, hyena pásavá, jeleň európsky, muflón lesný, pes ušatý, nosorožec tuponosý južný, kôň Przewalského, dikobraz bielochvostý, terárijne zvieratá, dikdik kirkov, hrošík libérijský, žirafa Rothschildova, zebra Chapmanova, jaguár americký, panda červená, surikata vlnkáva, pštros dvojprstý, lev juhoafrický, makak magot, gibbon zlatolící...

Celkovo sa uskutočnilo 609 komentovaných krmení, na ktoré sa prišlo pozrieť dovedna 15 798 návštevníkov. Live stream z komentovaných krmení sa vysielal päťkrát v mesiacoch jún, júl a august. Najsledovanejšie video zo živého vysielania bolo komentované krmenie hyen pásavých videné až 1 400-krát, následne komentované krmenie hrošíkov libérijských videné 1 200-krát, makaky a gibony videné 1 000-krát, dikobrazy s 854 videniami akozy domáce holandské videné 841-krát.

Spolupráca

PriFUK, Katedra zoológie – monitorovanie vtáctva.

Škola umeleckého priemyslu Josefa Vydru – škola realizovala vyučovanie grafického dizajnu v areáli zoo.

Spolupráca s Centrom Ranná starostlivosť s mamou Tamarou Pavelkovou, ktorá centrum navštevuje so svojou dcérkou zo zrakovým znevýhodnením. Pre deti a rodičov, ktorí mali záujem, sme v našej zoo pripravili špeciálny krúžok pod názvom „Spoznávajme dotykom“, kde deti spoznávajú ríšu zvierat.

Iné aktivity odboru marketingu

25. 3. 2023 – oficiálne otvorenie sezóny, sprievodný program pre verejnosť bol zameraný najmä na rodiny s deťmi. Jeho súčasťou boli workshopy pre celé rodiny, komentované krmenia, divadelné predstavenia aj hudobné vystúpenie. Podujatím sprevádzala moderátorka Jana Hospodárová.

Návštevnosť: 1 932

22. 4. – 23. 4. 2023 – Bratislavské mestské dni. Event sa konal na dvoch miestach. V areáli zoo bolo niekoľko vzdelávacích ostrovov – zón: Zóna hospodárska správa (výstava techniky), Zóna zoológovia, Zóna chovateľa vstupy do zázemia s lektorom a chovateľom). V Sade Janka Kráľa prebiehala zbierka potravín ZOOlovoc pre zoo (ovocie a zelenina pre zvieratá). Počas eventu sa konal aj Verejný odpočet.

Návštevnosť (v areáli zoo): 3 513 + 3 439

20. 5. 2023 – Medzinárodný deň Biodiverzity. Vzdelávacie podujatie so zaujímavými prednáškami a workshopmi na tému VČELA. Sprievodný program: ochutnávka medu, výroba sviečok z voskových medzistienok, výroba domčekov pre hmyz, prezentácia včelárstva, ukážky včelárskych potrieb, náučný úlik, ukážky včelích produktov, ukážky odlievania sviečok, aktivity pre deti, ukážky (obrázky) iných opeľovačov,

Návštevnosť: 2 724

3.6. 2023 – Medzinárodný deň detí. V týždni mali školy zľavu 30 %, ponuke predchádzala direct marketingová kampaň - personalizované listy školám s ponukou pre deti i učiteľov. 3.6. (sobota) sa uskutočnili pravidelné komentované krmenia, maľovanie na tvár, exkurzia pre malých aj veľkých návštevníkov, vozenie detí na koňoch, kontaktné zvieratá v areáli (pytón kráľovský – regius, morské prasiatko, potkan, pakobylka, lama alpaka a iné).

Návštevnosť: 2 215

24. 6. 2023 – Svetový deň žiráf. Vzdelávací ostrov, areálová hra, sprevádzanie zoo, enrichment pre zvieratá a maľovanie na tvár, komentované kŕmenie.

Návštevnosť: 1 442

15. 7. 2023 Medzinárodný deň šimpanzov. Vzdelávací ostrov, tvorivé dielničky, kvízy, areálová hra, exkurzia o primátoch, komentované kŕmenie.

Návštevnosť: 1 156

17. - 23. 7. 2023 Zookeeper's Week/týždeň chovateľov. Počas tohto týždňa sme priblížili povolanie chovateľa zvierat v zoo. V rámci videoseriálu Na slovíčko s chovateľom sme bližšie predstavili niekoľko osobností spomedzi našich chovateľov. Komunikácia o týždni venovanom chovateľom prebiehala na sociálnych sieťach Facebook aj Instagram vo forme postov. Dosahy jednotlivých postov sa pohybovali od 2,7 tisíc do 32,9 tisíc na Facebooku a na Instagrame od 789 do 1,3 tisíc. Cieľom komunikácie bolo zvýšenie povedomia o povolani chovateľa zvierat v zoo.

18. 8. 2023 – Raňajky s novinármi. Stretnutie novinárov s riaditeľom Ing. Matejom Dobšovičom.

Účasť: 8

19. 8. 2023 – Medzinárodný deň orangutanov. Vzdelávací ostrov, premietanie videí, tvorivé dielničky, kvíz, tajnička, hry, exkurzia o primátoch, komentované kŕmenia.

Návštevnosť: 1 631

8. 9. 2023 – Pravidelné stretnutie predstaviteľov marketingu mestských kultúrnych organizácií na pôjde ZOO Bratislava.

Účasť: 25

9. 9. 2023 – Festival zábavy a smiechu. Program pre deti (rozlúčka s prázdninami), drevené divadielko, koncert detskej speváčky s bublinami, maľovanie na tvár, tvorivé dielničky, vystúpenie cirkusových klaunov, maľovanie na chodník, súťaž, komentované kŕmenia.

Návštevnosť: 1 786

29. 9. 2023 – Noc Netopierov. Po zatvorení areálu zoo o 19.00 h prednáška prírodovedcov Blanky a Romana Lehotských zo ZO SZOPK Miniopiterus o ochrane netopierov.

Návštevnosť: 110

14. 10. 2023 – Svetový deň zvierat. Vzdelávací ostrov, zbierka potravín pre zvieratá ZOOlovoc pre zoo, vozenie detí na koňoch. Krst projektu ZOO PASSPORT, ktorý sme realizovali v spolupráci s influencerkou Ivanou Lailou Drobnovou. Krst prebiehal v priestoroch zoo, krstným otcom projektu bol herec Juraj Bača.

Návštevnosť: 2 454

21.10. 2023 - Event pre sponzorov a partnerov. Príjemné posedenie a občerstvenie pre väčších sponzorov a partnerov. Event sa niesol v duchu poďakovania za celoročnú podporu vo forme financovania našich zvierat. Súčasťou eventu bolo aj vystúpenie riaditeľa, ktorý zhrnul svoje pôsobenie v ZOO Bratislava od mája 2023, a zároveň predstavil svoje plány do budúcnosti. Hostí na evente sprevádzala aj speváčka zo Sýrie - Lara Abou Hamdam, ktorá zaspievala niekoľko skladieb v unplugged verzii.

Účasť: 70

2.11. - 4.11. 2023 - Lampiónové sprievody a vyrezávanie tekvic pre verejnosť. Oblúbené eventy, v sobotu 4. 11. navyše s vyrezávaním tekvic. Sprievod bol obohatený o výklad o Karpatskom lese. Na evente sme tiež spolupracovali s Ivanou Drobnuou, ktorá nám požičala svetelnú inštaláciu.

Návštevnosť: 302 + 1 418

9.12. 2023 – Zimný trh v zoo. Malý, improvizovaný vianočný trh v altánku v zoo sme s predajným pop-up stánkom zo Zooshopu. Na event boli pozvaní aj naši menší sponzori a partneri, ktorí boli pozvaní aj na občerstvenie (kapustnica, vianočný nápoj). Počas tohto dňa sa uskutočnilo aj niekoľko komentovaných kŕmení.

Návštevnosť: 127

14. 12. – 19. 12. 2023 ZOO Bratislava na Hlavných vianočných trhoch v meste. Zoologická záhrada stala súčasťou stánkov na vianočných trhoch na Hlavnom námestí, podujatí organizovaným BKIS. Na trhoch sa predávali produkty zo Zooshopu, návštevníkov sme informovali o aktivitách a činnosti zoologickej záhrady.

Pravidelné aktivity počas víkendov

Vozenie na koňoch: Od 1. 4. – 30. 9. v čase 13.00 h – 14.00 h.

Komentované kŕmenie zvierat: 1. 4. – 30. 9. v čase 14.00 h – 16.30 h

Udržovali sme stále obsadenosť knižných búdok, niektoré sme presunuli na exponovanejšie miesta.

Sociálne siete

V roku 2023 sme sa pridali do niekoľkých nových sociálnych sietí, TikTok, LinkedIn a obnovili sme aktivitu na YouTube (k už existujúcim: Facebook, Instagram).

Počas roku 2023 bolo zverejnených 442 príspevkov, počet sledujúcich sa zvýšil o 2 430. Naše webové stránky navštívilo cca 268 000 návštevníkov, eshop 11 500.

Počas prvého kvartálu sme zverejnili takmer 90 rôznych príspevkov na celé portfólio našich sociálnych sietí a pribudlo nám bezmála 500 nových sledujúcich. Webové stránky zoo navštívilo 54 000 návštevníkov a priemerne na nej strávili jeden a pol minúty.

Za druhý kvartál roku 2023 sme na našich sociálnych sieťach uverejnili 95 príspevkov. Počet našich sledujúcich sa zvýšil o takmer 900 sledujúcich. V príspevkoch sme našich sledujúcich oboznamovali s pripravovaným programom, s prebiehajúcimi prácami v zoo a s tým spojenými obmedzeniami, s prírastkami v zoo, ale aj so zaujímavosťami zo sveta zoologických záhrad. Webové stránky navštívilo 97 000 návštevníkov a priemerne na nej strávili jeden a pol minúty. E-shop navštívilo 3 600 návštevníkov a priemerne na ňom strávili viac ako minútu.

Za tretí kvartál roku 2023 sme na našich sociálnych sieťach uverejnili 135 príspevkov. Publikum na sociálnych sieťach sa zvýšilo o takmer 650 sledujúcich. V príspevkoch sme našich sledujúcich oboznamovali s pripravovaným programom, s prebiehajúcimi prácami v našej zoo a s tým spojenými obmedzeniami, s prírastkami v zoo, ale aj so zaujímavosťami zo sveta zoologických záhrad a ríše zvierat. Webové stránky navštívilo 81 000 návštevníkov a priemerne na nej strávili jeden a pol minúty. E-shop navštívilo 4600 návštevníkov a priemerne na ňom strávili niečo málo cez minútu.

Za štvrtý kvartál roku 2023 sme na našich sociálnych sieťach uverejnili 148 príspevkov. Publikum na sociálnych sieťach sa zvýšilo o takmer 418 sledujúcich. Naďalej pôsobíme na sociálnych sieťach Facebook, Instagram, TikTok, YouTube a LinkedIn. V príspevkoch sme našich sledujúcich oboznamovali s pripravovaným programom, s prebiehajúcimi prácami v zoo a s tým spojenými obmedzeniami, s prírastkami v našej zoo, ale aj so zaujímavosťami zo sveta zoologických záhrad a ríše zvierat. Webové stránky navštívilo 36 000 návštevníkov a priemerne na nej strávili jeden a pol minúty. E-shop navštívilo 3300 návštevníkov a priemerne na ňom strávili minútu.

Dobrovoľnícke aktivity

16. 6. 2023 Naše mesto – prihlásených 106 dobrovoľníkov z 3 firiem (Kaufland, Nay, IBM), rozdelení boli do skupín Les, Žirafa, Medveď, Pódium a Altánok pri bufete Plameniak, Gazdovský dvor, Vydrica, Lamy, Nosorožec a WC. Dobrovoľníci čistili areál, renovovali oplotenie a pod.

Od júla do septembra realizovalo v areáli zoo dobrovoľnícke aktivity 137 dobrovoľníkov zo siedmich firiem, ktorí nám pomohli s prípravou Gazdovského dvora, čistením výbehu nosorožcov, čistením senníka a výbehu vlkov a terénnymi úpravami pred areálom zoo.

Ostatné aktivity odboru marketingu

Odbor marketingu zastrešuje aj prenájom priestorov v zoologickej záhrade.

Pri tejto príležitosti vznikla aj ponuková prezentácia pre potenciálnych klientov a partnerov – rozširujeme portfólio služieb, ktoré zoo ponúka. Inšpiroval nás aj záujem o priestory v zoo, ktoré si spoločnosti prenajímali na svoje firemné akcie a eventy, ako teambuildingy, family days, workshopy a iné.

Tiež sme začali pracovať na vylepšení nášho gastro sektora, k existujúcim prevádzkam vyhľadávame nové príležitosti kvalitnejšieho stravovania, a tiež sa snažíme o realizáciu novej a plnohodnotnej gastro prevádzky priamo v ZOO Bratislava. Aktuálne je to vo fáze projektu.

PR aktivity

V roku 2023 bolo uverejnených 42 tlačových správ, v ktorých sa komunikovali mláďatá, nové zvieratá, ktoré do zoo prišli, podujatia, novinky v areáli, ponuka zážitkových programov či vianočných darčiekov zo zoo. Pokračovali sme v spolupráci s Karloveskými novinami, do ktorých sme prispievali vlastnými autorskými článkami.

V ZOO Bratislava sa priebežne počas celého roka natáčali reportáže a živé vstupy (TV Markíza, TV Ružinov, RTVS, Rádio Regina, TV JOJ), ktoré prezentovali novonarodené mláďatá, podujatia, zvieratá a horúčavy, zvieratá a zima, zážitkové programy, zvieratá ktoré prišli alebo odišli zo zoo, tipy na vianočné darčeky, plány zoo do nového roka 2024. Novinky zo zoo sme osobne komunikovali v reláciách Metro dnes TV Ružinov ako aj TV Bratislava, Noviny o 12 TV JOJ či Teleráno TV Markíza.

Zaujímavou bola reportáž TV Markíza v rubrike Vo Vašej koži, počas ktorej si televízna redaktorka vyskúšala aké je to celý deň pracovať ako chovateľka zvierat.

V zoo sa tiež natáčali televízne relácie a seriály - S úsmevom po Slovensku (RTVS), Mama na predaj (TV Markíza), Zoopark (TV Jojko, 5 filmovacích dní), Pán profesor.

V Rádiu Regina Západ bola odvysielaná reportáž približujúca život ľudoopov, chov bažantovitých vtákov v našej zoo a počas posledných dní roku 2023 seriál približujúci život zvierat a zamestnancov v ZOO Bratislava počas vianočných sviatočných dní.

Printové ale aj online médiá (Nový čas, Plus 1 deň, Bratislavské noviny, a stránky s ponukou rekreácie) uverejňovali tlačové správy o možnostiach vyžitia v ZOO Bratislava počas leta.

Realizovalo sa aj niekoľko rozhovorov (časopis In.BA, webový portál Interež, Dobré noviny) s novým riaditeľom zoo, Ing. Matejom Dobšovičom. V auguste sme zorganizovali stretnutie s novinármi – Raňajky v ZOO Bratislava, kde riaditeľ zoo odkomunikoval aktuálnu situáciu v zoo ako aj najbližšie plány.

V decembri sme spoločne s Mestskou políciou v Bratislave a útulkom Slobodou zvierat komunikovali apel – Pomôžte ochrániť zvieratá, oslávte sviatky bez zábavnej pyrotechniky, ktorý prevzali viaceré printové aj televízne médiá..

Účasť na konferenciách

Zamestnanci marketingu sa zúčastnili na Komisii marketingu UCSZOO v Brne, konferencii vzdelávania (EAZA – Poľsko), na seminároch ZOO Liberec “Krajina s...”, hospitácii v Lipskej zoo.

Návštevnosť v roku 2023

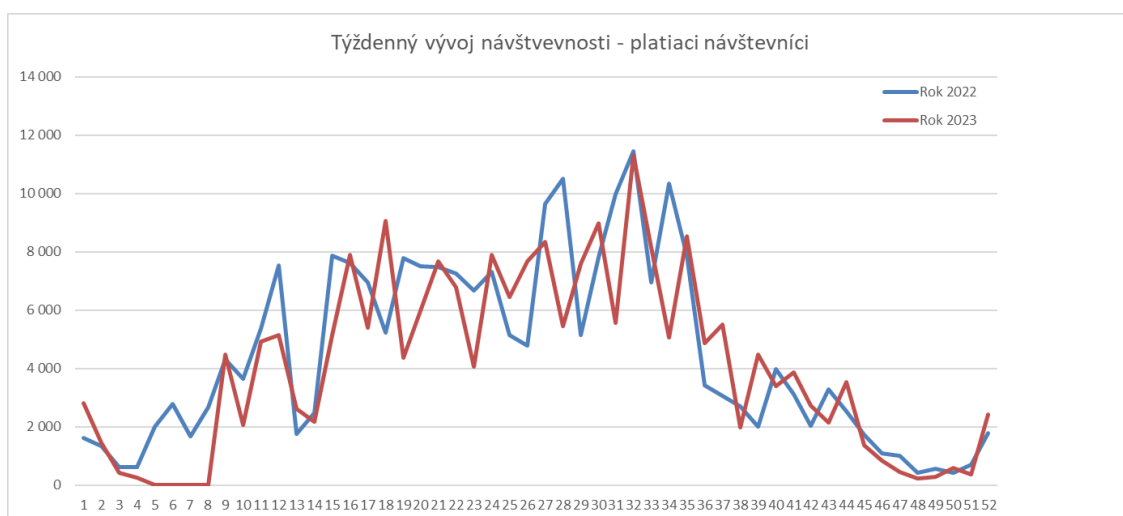
V porovnaní s rokom 2022 bola návštevnosť ZOO Bratislava nasledovná:

obdobie/rok	2022	2023
QI	45 279	23 631 (vtáčia chrípka)
QII	104 593	88 889
QIII	102 853	100 299
QIV	27 698	27 657
CELKOVO	280 423	240 476

Celkovo bola v roku 2023 návštevnosť nižšia o cca 40 000, dôvodom je zatvorenie zoo v čase 28. 1. 2023 do 27. 2. 2023 pre vtáčiu chrípku a nepriaznivé (daždivé) počasie v mesiacoch marec, apríl.

Mesiac	NÁVŠTEVNOSŤ							
	dospelí	deti	dôchodcovia	ZŤP a ZŤP-S	sprievod	neplatiaci	deti do 3 rokov	spolu
1.	2 916	1 760	146	116	72	160	525	5 695
2. *	59	33	3	4	4	33	12	148
3.	9 052	5 566	425	355	232	282	1 876	17 788
4.	13 044	7 722	581	456	284	303	2 243	24 633
5.	16 501	11 863	743	597	453	403	2 774	33 334
6.	12 941	13 557	544	708	499	277	2 396	30 922
7.	19 139	14 758	1 057	812	490	221	2 963	39 440
8.	17 855	14 554	1 100	769	442	364	2 738	37 822
9.	11 717	7 275	532	593	326	56	2 538	23 037
10.	8 144	5 036	476	340	272	316	2 262	16 846
11.	3 187	2 059	118	168	127	44	697	6 400
12.	2 378	1 352	88	73	57	94	369	4 411
Spolu	116 933	85 535	5 813	4 991	3 258	2 553	21 393	240 476

* V čase od 28. 1. 2023 do 27. 2. 2023 bola zoo pre vtáčiu chrípku zatvorená.



IV. VYHODNOTENIE ČINNOSTI HOSPODÁRSKEJ SPRÁVY

Odbor hospodárskej správy v rámci svojej činnosti sa delí na:

- oddelenie údržby,
- oddelenie záhradnícke,
- oddelenie krmovín a výživy zvierat.

Ďalej zabezpečuje upratovanie toaliet, výdaj stravy zamestnancom, MTZ, archív a dopravu.

Pracovníci hospodárskej správy (ďalej len „HS“) zabezpečovali počas celého roka čistotu areálu a komunikácií, čo zahŕňa zber a odvoz odpadov, zametanie lístia, odhŕňanie snehu, posyp ciest a chodníkov.

Pracovníci vykonávali úpravy, opravy a revitalizáciu trávnikov v celom areáli ZOO, nakoľko tieto boli po zimných mesiacoch značne poškodené. Vykonali tiež úpravu kríkov, živých plotov a úpravu záhonov. Pripravovali areál rôznymi úpravami trávnikov, kríkov a záhonov na otvorenie sezóny. Pracovníci sa počas celého roka venovali údržbe jestvujúcej zelene - kosenie, polievanie, hrabanie, hnojenie a v niektorých častiach i mulčovanie. V rámci údržby živých plotov išlo najmä o ich strihanie a polievanie.

V expozičných častiach zabezpečovali novú výsadbu, ako aj špeciálnu údržbu paliem, okrasných kríkov a stromov.

Pracovníci HS celoročne zabezpečovali napájanie zvierat v hornej časti ZOO cisternou, vyvážanie kontajnerov s hnojom z výbehov na hnojisko ZOO a dovoz krmovín z obchodov Metro a Kaufland.

Pracovníci HS na úseku údržby budov vykonávali drobné stavebné úpravy (oprava vonkajšieho boxu pre koňa, oprava strechy pštrosov, oprava rín kengurám, opravy oplotení výbehov takinov a vlkov, oprava oplotení v gazdovskom dvore, úprava vnútornej ubikácie takin, oprava a výroba šúbrov hyeny, výmena prístrešku pre somárov, opravy elektrického osvetlenia, výroba stojísk na smetné nádoby, drobné stolárske práce, čistenie kanalizácií, montáž elektrických ohradníkov a pod.). Okrem spomínaných prác vykonávali práce podľa požiadaviek jednotlivých oddelení.

Pracovníci HS spolupracujú s ošetrovateľmi pri opravách a údržbe voliér, výbehov a ubikácií a zabezpečujú orez letniny na okus a zelenej trávy na kŕmenie zvierat, odvoz a likvidáciu okusu.

V pavilóne primátov nahradili umelé kvety výsadbou živých rastlín v časti pre návštevníkov a vybudovali expozíciu pre damana stromového.

V údolí vtákov vybudovali dve nové voliéry s prístupovým chodníkom a výsadbou rastlín.

V areáli upravili okolie fontán s pitnou vodou.

Pracovníci HS vykonali izoláciu a odvodnenie terária.

Pri riaditeľstve otvorili dve nové voliéry s vtáctvom.

V spolupráci dobrovoľníkmi vyčistili jazierko v gazdovskom dvore.

V pripravovanom výbehu medveďa pracovníci záhradníckeho oddelenia vykonávali terénne a sadové úpravy.

AUTODOPRAVA	Plán v €	Čerpané v €	% plnenia
Oleje, tuky, mazadlá	250	669,49	267,80
PHM	10 000	13 286,31	132,86
Auto materiál	2 000	2 119,94	106,00
Opravy a údržba motorových vozidiel	10 000	12 762,54	127,63

ODPADY	Plán v €	Čerpané v €	% plnenia
Komunálny odpad	21 050	19 834,91	94,23
Ostatné odpady	12 000	1 072,03	8,93
Živočišny odpad	2 500	1 649,31	65,97
Stočné	9 000	3 360,75	37,34

Spotreba energie.

V roku 2023 predstavovali náklady na energie (zemný plyn, elektrická energia, vodné) úhrnom 585.787,45€ čo predstavuje voči roku 2022 enormne vysoký nárast (o 71,5%). Dôvodom nárastu nákladov na energie je jednoznačne vysoká jednotková cena elektrickej energie počas roka 2023, u ostatných komodít (zemný plyn, vodné) sme dosiahli úspory v spotrebe aj nákladoch.

V prípade elektrickej energie predstavoval ročný náklad 486.521,27€ pri spotrebe 1.143 MWh. Oproti roku 2022 sme dosiahli úsporu 32 MWh elektrickej energie, čo predstavuje pokles spotreby vo fyzických jednotkách o 2,7%. Jednotková cena sa oproti roku 2022 zvýšila zo 178,16€/MWh na 425,65€/MWh, čo predstavuje nárast o 237%. Jedná sa o skutočne mimoriadny, nadštandardný nárast ceny komodity, aký sme doposiaľ nikdy nezaznamenali.

Napriek úspore elektrickej energie vo fyzických jednotkách nedošlo k úspore finančných nákladov, nakoľko enormný nárast jednotkovej ceny elektrickej energie bol násobne vyšší ako nami dosiahnutá úspora.

Ročná spotreba zemného plynu predstavovala 576 MWh pri náklade vo výške 95.823,14€. V oblasti spotreby zemného plynu došlo v roku 2023 k výraznej úspore v objeme 132 MWh (spotreba roku 2022 bola 708 MWh), čo predstavuje pokles spotreby vo fyzických jednotkách o 18,6%.

Na úspore sa podieľali jednak opatrenia uskutočnené v ZOO na zníženie spotreby, ale aj priaznivé klimatické podmienky (keďže rok 2022 považujú klimatológovia za jeden z najteplejších v histórii).

Náklady na dodávku zemného plynu vo výške 95.823,14€ poklesli o 22,8% voči roku 2022. V prípade zemného plynu sme dosiahli výraznú úsporu jednak z dôvodu poklesu spotreby, ale aj z dôvodu poklesu jednotkovej ceny zemného plynu. Jednotková cena zemného plynu v roku 2023 činila 166,36€/MWh, čo je pokles o približne 17% v porovnaní s predchádzajúcim rokom (200,52€/MWh).

Náklady na vodné dosiahli v roku 2023 celkovo 3.443,04€. Spotreba vody klesla v dôsledku opatrení na jej úsporu o približne polovicu (-50,8%) v porovnaní s rokom 2022, vo finančnom vyjadrení sa jedná o úsporu vo výške 56% voči predchádzajúcemu roku. Cena vodného sa voči roku 2022 v januári roka 2023 zvýšila o približne 18%, ale vzhľadom k výraznému šetreniu vodou došlo k úspore na nákladoch.

ENERGIE	Plán v €	Čerpané v €	% plnenia
Elektrina	650 000	486 521	74,8%
Voda	174 000	95 823	55,1%
Plyn	15 000	3 443	22,9%

Úsek výživy zvierat

Pri zostavovaní a prehodnocovaní kŕmnych dávok musíme dbať na kvalitu, kvantitu, vyváženosť a variabilitu potravných komponentov v krmive pre naše zvieratá. Významnými činiteľmi je simulácia sezónnosti v prírode, zohľadnenie druhovo špecifickej potravné ekológie, vek, zdravotný stav jednotlivcov a reprodukcia zvierat. Faktory, ako je potreba energie a bielkovín v súvislosti s nadmernou výživou a sezónnosťou u mnohých druhov sú jednou z veľkých výziev výživy zvierat v zoologických záhradách. Nevhodná potrava vedie k dlhému radu zdravotných komplikácií a strate reprodukcie. K najčastejším zdravotným problémom spôsobeným nevyváženou, či nevhodnou potravou patrí nadmerné opotrebovanie zubov, diabetes mellitus, srdcové choroby, prerastaniu paznechtov či laminitída u kopytníkov. Liečba je komplikovaná a finančne nákladná, preto je nutné venovať intenzívnu pozornosť výžive zvierat, lebo prevencia je vždy lacnejšia.

V roku 2023 sme použili finančné prostriedky na krmivá v celkovej výške 272 328,- € a na stelivá v celkovej výške 31 990,- €. K najvýznamnejším položkám patrí mäso, ovocie a zelenina a jadrové krmivá. Z vyššie uvedených dôvodov sme spetrovali a simulovali exotickým zvieratám potrebný príjem vlákniny, vitamínov nákupom zeleniny, ovocia, špeciálnych kŕmnych zmesí, vitamínových a minerálnych doplnkov. Celkové navýšenie kŕmív všeobecne, môžeme pripísať pokračujúcemu zdražovaniu takmer vo všetkých komoditách, tiež zvyšovaniu druhovej skladby zvierat a počtu jedincov. Vplyvom klimatických zmien a nášho nedostatočného technického vybavenia sme boli schopní vlastnou produkciou pokryť dodávku čerstvého objemového krmiva len počas dvoch mesiacov roka. Zmenou klímy predpokladáme aj predĺženie

vegetačného obdobia, v prípade správneho manažmentu starostlivosti o lúčny porast v areáli ZOO by sme zabezpečili zvieratám kvalitné objemové krmivo na oveľa dlhšiu dobu. Kvalitné lúčne seno je veľmi hodnotným krmivom s priaznivým obsahom živín, vitamínov a minerálov.

Spotreba krmiva v roku 2023	Spotreba v €
objemové krmivo	45 791,45
potraviny	4 612,37
mäso	106 721,52
ovocie a zelenina	69 050,07
jadrové krmivo	46 152,69
stelivá	31 990,21
Celkom	304 318,31

V. VYHODNOTENIE PERSONÁLNEJ PRÁCE

Vývoj zamestnanosti

Všetky činnosti súvisiace so zabezpečením kompletnej personálnej politiky a personálneho manažmentu, od nástupu pracovníkov až po ich odchod z organizácie, boli v správe ekonomického oddelenia.

Na základe nariadenia vlády a v nadväznosti na kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa došlo k zvyšovaniu tarifných platov zamestnancov organizácie v uplynulom roku dva krát, a to k 1.1.2023 o 7% tarifného platu a následne od 1.9.2023 o 10%.

V priebehu roka 2023 bolo v Zoologickej záhrade v rámci pracovnoprávnych vzťahov uzavretých celkovo 76 pracovných zmlúv a dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Z uvedeného počtu bolo dohôd 39, prevažne uzavretých na práce v hlavnej sezóne. Pracovný pomer ukončilo 70 zamestnancov, z tohto počtu bolo 36 pracovníkov na dohody.

Rok	Priemerný evidenčný počet zamestnancov	
	Prepočítaný	Vo fyzických osobách
2023	81,09	80
2022	74,71	73
2021	72,59	69

Rok	Priemerná hrubá mesačná mzda v €
2023	1 344
2022	1 306
2021	1 218

VI. HOSPODÁRENIE ORGANIZÁCIE

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 105/2023 zo dňa 23.03.2023, bol schválený rozpočet hlavného mesta SR Bratislavy pre ZOO Bratislava na rok 2023, nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.208.870 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	160.000 €

Bežný transfer zahŕňa príspevok na výdavky plánované na mzdy, odvody a pokrýva časť nákladov vydaných na elektrickú energiu.

Záväzný ukazovateľ na mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania zohľadňuje nároky zamestnancov organizácie vyplývajúcej z legislatívy.

Kapitálové výdavky na rok 2023 v sume 160.000 € na:

- chovné zariadenie pre medveďa hnedého	60.000 €
- nová krmiváreň	50.000 €
- zariadenie, stroje a rekonštrukcie	50.000 €

I. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 105/2023 zo dňa 23.03.2023, rozhodol primátor hlavného mesta o vykonaní rozpočtového opatrenia č.1 zo dňa 31.03.2023 v rozpočte hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2023 pre ZOO Bratislava nasledovnú úpravu finančných vzťahov:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.209.850 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	160.000 €

Zmena bežného príspevku na rok 2023, účelovo určená na rekreačné poukazy v sume 980 €.

II. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 189/2023 zo dňa 25.05.2023 boli upravené finančné vzťahy nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.209.850 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	170.000 €

Zmena kapitálového príspevku na rok 2023 predstavuje zvýšenie finančných prostriedkov v kategórii 720 kapitálové transfery vo výške 10.000 € za účelom kúpy a inštalácie prístupových turniketov.

III. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 225/2023 zo dňa 29.06.2023 boli upravené finančné vzťahy nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.209.850 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	170.000 €

Zmena kapitálového príspevku na rok 2023 predstavuje presun kapitálových finančných prostriedkov vo výške 30.000 € z projektu č. 966 – Chovné zariadenie pre medveďa hnedého na projekt č. 9930 – Zariadenia, stroje a rekonštrukcie.

IV. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 302/2023 zo dňa 04.10.2023 boli upravené finančné vzťahy nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.209.850 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	290.000 €

Zmena rozpočtu predstavuje:

- v záväznom ukazovateli „610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania“ možné zvýšenie bežných výdavkov vo výške 80.000 € z **vlastných zdrojov organizácie ZOO BA (KZ 46)** za účelom výplaty odmien pre zamestnancov ZOO,
- vytvorenie novej položky kapitálových výdavkov vo výške 90.000 € pod názvom „Havárie striech na CHZ-niach u nosorožcov, plameniakov, adaxov a na ubytovni ZOO (ID projektu: 2535, KZ 71, EK 720) a
- vytvorenie novej položky kapitálových výdavkov vo výške 30.000 € pod názvom „Prípravná projektová dokumentácia k EAZE“ (KZ 71, EK 720).

V. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 364/2023 zo dňa 23.11.2023 boli upravené finančné vzťahy nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.144.550 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	290.000 €

Zmena rozpočtu predstavuje 1. časť zníženia bežných transferov (640) vo výške 65.300 eur z celkovej úspory vo výške 176.227 eur (t.j. revízia 8% z BV) v rámci výdavkov na pokrytie energií.

VI. zmena rozpočtu

Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 401/2023 zo dňa 14.12.2023 boli upravené finančné vzťahy nasledovne:

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.033.623 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	290.000 €

Zmena rozpočtu predstavuje 2. časť zníženia bežných transferov (640) vo výške 110.927 € z celkovej úspory vo výške 176.227 €. (t.j. revízia 8% z BV) v rámci výdavkov na pokrytie energií.

VII. zmena rozpočtu

Na základe splnomocnenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 105/2023 zo dňa 23.03.2023, rozhodol primátor hlavného mesta o vykonaní rozpočtového opatrenia č.8 zo dňa 15.12.2023 v rozpočte hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2023 nasledovnú úpravu finančných vzťahov :

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.035.239 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	293.385 €

Zmena rozpočtu predstavuje zvýšenie bežných a kapitálových výdavkov v celkovej výške 5.001 € takto:

- vo výške 1.616 € v rámci kategórie 630 – Tovary a služby za účelom refundácie licencie modulu Nákupné objednávky a
- vo výške 3.385 € v rámci kategórie 720 – Kapitálové transfery za účelom refundácie licencie modulu Evidencia zmlúv v rámci investičnej akcie „Prístupové turnikety“ (ID 9001).

VIII. zmena rozpočtu

Na základe splnomocnenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 105/2023 zo dňa 23.03.2023, rozhodol primátor hlavného mesta o vykonaní rozpočtového opatrenia č. 9 zo dňa 29.12.2023 v rozpočte hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2023 nasledovnú úpravu finančných vzťahov :

„Z“ Bežný transfer – príspevok na prevádzku	2.035.239 €
„Z“ Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1.164.630 €
„Z“ Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie hmotného investičného majetku	293.353 €

Zmena rozpočtu predstavuje zníženie kapitálových výdavkov vo výške 32 € na investičnej akcii „Havárie striech na CHZ-niach u nosorožcov, plameniakov, adaxov a na ubytovni ZOO“ (ID: 2335) z dôvodu ich nevyčerpania do konca roka 2023 a tiež zmenu KZ na tejto investičnej akcii z pôvodného KZ: 71 na KZ:52

NÁKLADY

Náklady v hlavnej činnosti za sledované obdobie sme čerpali na 106,69 % v sume 4.645.386 €, čo je mierny nárast oproti plánu.

Náklady v podnikateľskej činnosti za sledované obdobie sme čerpali na 89,76 % v sume 256.776 €, čo je pokles oproti plánu.

Vyššie čerpanie nákladov na niektorých položkách ako napr.:

Spotreba materiálu.

V roku 2023 bola spotreba materiálu 505.699 €, čo je viac oproti roku 2022 o 58.265 €.

Väčšia spotreba bola u hutného a ostatného stavebného materiálu, ktorý bol použitý na opravu výbehov najmä hrošíka liberíjskeho.

Opravy a udržiavanie.

V roku 2023 boli opravy a udržiavanie približne na rovnakej úrovni ako v roku 2022. V ZOO Bratislava sa uskutočnili opravy na elektromobiloch a elektrických trojkolkách, motorových vozidlách ako na UNC, Avii, Fiate Doblo, nakoľko vozový park ZOO Bratislava je veľmi zastaralý. Ďalej opravy na záhradnej technike, traktorovej kosačke, traktore.

Ostatné opravy sa týkali najmä výbehov, výmeny prasknutých skiel, čerpacej technológie a opráv jazierok, studne, chladiacich boxov a najmä opravy gazdovského dvora.

Ostatné služby.

Ostatné služby vzrástli oproti roku 2022 o 112.739 €. Väčšie náklady boli vynaložené na servis pohonných brán, servis napájačiek vo výbehu primátov, pieskovanie výbehu medveďa hnedého a orezy rizikových stromov.

Medziročné porovnanie vybraných nákladov z hlavnej činnosti:

Čerpanie nákladov I.-XII. 2023	Rok 2022		Rok 2023		Medziročné porovnanie	
	Hlavná činnosť		Nárast/pokles			
	skut. I-XII.	skut. I-XII.	v €	v %		
Spotreba materiálu	447 434	505 699	58 266	13%		
Spotreba energie	341 432	585 787	244 356	72%		
Služby z toho:	491 207	619 661	128 454	26%		
- opravy a udržovanie	133 085	143 900	10 815	8%		
- cestovné	9 274	9 924	649	7%		
- náklady na reprezentáciu	2 436	6 686	4 250	174%		
- ostatné služby	346 411	459 150	112 739	0		
Osobné náklady	1 570 120	1 768 648	198 528	13%		
- mzdy	1 097 844	1 306 436	208 593	19%		
- OON	72 840	0	-72 840	-100%		
- zákonné sociálne poistenie	394 137	453 416	59 279	15%		
DDS	5 299	8 795	3 496	1		
záonné sociálne náklady	62 712	95 429	32 717	52%		
- sociálny fond	12 071	14 011	1 940	16%		
- prisp. na stravovanie	27 819	33 349	5 530	20%		
- odstup., odchodné	15 030	40 415	25 385	169%		
- ND náhrada	5 630	5 492	-138	-2%		
- rekreačné poukazy	1 513	1 024	-489	-32%		
- vstup, prevent. prehliadky	649	1 138	489	75%		
Daň z nehnuteľností	58	58	0	0%		
Ostatné dane a poplatky	22 786	21 874	-912	-4%		
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	42 078	120 334	78 256	186%		
Manká a škody+pokuty a penále		77 263	77 263			
Odpisy	334 035	370 498	36 464	11%		
Tvorba ostatných rezerv z prev.činnosti	377 152	469 902	92 751	25%		
Tvorba zák. oprav.polož., ostatných polož.	482	795	312	65%		
Kurzové straty	144	32	-112	-78%		
Ostatné finančné náklady	14 172	9 405	-4 767	-34%		
S p o l u	3 703 810	4 645 386	941 576	25%		

Medziročné porovnanie vybraných nákladov z podnikateľskej činnosti:

Čerpanie nákladov I.-XII. 2023	Rok 2022	Rok 2023	Medziročné porovnanie	
	Podnikat. činnosť		Nárast/pokles	
	skut. I-XII.	skut. I-XII.	v €	v %
Spotreba materiálu	7 261	3 979	-3 282	-45%
Spotreba energie	1 536	645	-892	-58%
Predaný tovar	64 482	88 677	24 196	38%
Služby z toho:	12 066	17 159	5 093	42%
- opravy a udržiavanie	69	213	145	211%
- cestovné	0	1 002	1 002	
- náklady na reprezentáciu	0	38	38	
- ostatné služby	11 998	15 906	3 908	33%
Osobné náklady	102 178	130 164	27 986	27%
- mzdy	54 804	99 983	45 179	82%
- OON	12 857		-12 857	-100%
- zákonné sociálne poistenie	22 114	0	-22 114	-100%
DDS	556	811	255	46%
zákonne sociálne náklady	12 402	30 181	17 779	143%
- sociálny fond		28 844	28 844	
- prís. na stravovanie	831	1 337	507	61%
- odstup., odchodné	11 571		-11 571	-100%
Ostatné dane a poplatky	0	1 215	1 215	
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	560	8	-552	-99%
Manká a škody+pokuty a penále	418		-418	-100%
Odpisy	0		0	
Tvorba ostatných rezerv z prev. činnosti	2 861	6 210	3 349	117%
Tvorba zák. oprav. polož., ostatných polož.	75		-75	-100%
Ostatné finančné náklady	37	5	-32	-85%
Splatná daň z príjmov, daň z úrokov	0	7 902	7 902	
S p o l u	192 030	256 776	64 746	34%

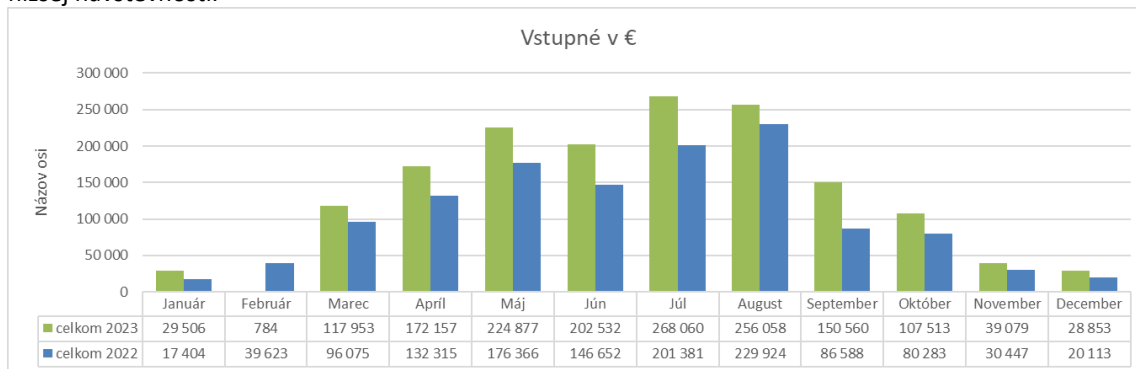
VÝNOSY.

Celkové výnosy za sledované obdobie v hlavnej činnosti sme splnili na 96,44 %, čo sa približne rovná plánu a taktiež výnosom minulého roka. Výnosy v podnikateľskej činnosti sme splnili na 100,15 % čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2022 o 15,38 %.

Vlastné výnosy tvorili najmä:

Tržby za vlastné výkony a vstupné.

Počas sledovaného obdobia sme dosiahli tržby zo vstupného vo výške 1.611.468 €, čo predstavuje 90,78 % z celkového plánu, čo je viac oproti roku 2022 o 342.001 €. Zoo v roku 2023 vykonala úpravu cien vstupného, ktorá sa pozitívne premietla do kladného medziročného prírastku tržieb, aj napriek celkovo nižšej návštevnosti.



Tržby z predaja zvierat.

Počas sledovaného obdobia sme zaznamenali predaj zvierat v sume 13.165 € v prevažnej miere z vlastného odchovu, ktoré museli byť odpredané kvôli prevencii imbringu (príbuzenského párenia).

Výnosy z darovaných prostriedkov od subjektov mimo verejnej správy.

Tu sú zúčtované finančné prostriedky, ktoré nám boli poskytnuté od našich sponzorov s účelovým určením na krmné dávky, enrichment, chovné zariadenia a všeobecný rozvoj pre adoptované zvieratá v sume 41.649 €.

Medziročné porovnanie vybraných výnosov z hlavnej činnosti:

Výnosy I.-XII. 2023	Rok 2022		Rok 2023		Medziročné porovnanie	
	Hlavná činnosť		Nárast/pokles			
	skut. I-XII.	skut. I-XII.	v €	v %		
Tržby za vl.výrobky - zvieratá	522	13165	12 643	2422%		
Tržby z predaja sl.	1 309 185	1 645 333	336 148	26%		
z toho: - vozenie pony	7 756	9 384	1 628	0		
-tábory, ostatné	31 462	23 881	-7 581	-24%		
- vstupné	1 269 467	1 611 468	342 001	27%		
- reklama a marketing	500	600	100	20%		
Zmena stavu zvierat	490	2 881	2 391	488%		
Aktivácia	6 084		-6 084	-100%		
z toho: - krmivá	5 237	969	-4 268	-81%		
- ostatné	846,49		-846	-1		
Ostatné výnosy z prev.činnosti	13 734	24 113	10 380	76%		
- poisťné plnenie	2 935		-2 935	-100%		
- ostatné	6 082	19 368	13 286	218%		
- popl.za ubytovňu	4 665	4 746	81	2%		
- nájomné	52		-52	-100%		
Zúčtovanie zákonných rezerv a opr.pol.	59 908	75 031	15 123	25%		
Zúčtovanie ostatných rezerv z prev.čin.	18 537		-18 537	-100%		
Kurzové zisky	0	223,8	224			
Výn.z bež.transf.od ostat.sub. mimo VS	48 027		-48 027	-100%		
Vlastné príjmy	1 456 487	1 760 747	304 260	21%		
Výnosy z bež.transferov	1 851 227	2 035 239	184 012	10%		
Výnosy z bež.transferov ŠR		78 926	78 926			
Výnosy z kapit.transferov	240 384	265 560	25 176	10%		
Výnosy z kapit.transferov ŠR	1 266	15 018	13 752	1086%		
Výnosy z kapit.transf....mimo VS-ostatné	15 018	9 320	-5 698	-38%		
Výnosy z kapit.transf.od ost.sub.mimo VS	10 703	33 617	22 914	214%		
Spolu	3 575 085	4 198 427	623 342	17%		
Hospodársky výsledok	-128 725	-445 989	-317 264			

Medziročné porovnanie vybraných výnosov z podnikateľskej činnosti:

Výnosy I.-XII. 2023	Rok 2022		Rok 2023		Medziročné porovnanie	
	Podnikat. činnosť		Nárast/pokles			
	skut. I-XII.	skut. I-XII.	v €	v %		
Tržby z predaja sl.	2 044	7 021	4 977	244%		
-tábory, ostatné	53	4 621	4 568	8676%		
- vstupné	0		0			
- reklama a marketing	1 991	2 400	409	21%		
Tržby za tovar:	122 828	173 705	50 877	41%		
- zooshop	122 828	173 705	50 877	41%		
Ostatné výnosy z prev.činnosti	93 324	105 777	12 453	13%		
z toho: - inventúrne prebytky	63		-63			
- ostatné	10	50	40	400%		
- nájomné	93 250	105 727	12 476	13%		
Zmluvné pokuty, penále	500		-500	-100%		
Spolu	218 195	286 503	68 307	31%		
Hospodársky výsledok	26 666	29 727	3 061	11%		

Hospodársky výsledok za rok 2023 sme dosiahli nasledovne:

hlavná činnosť	- 445.989 €
podnikateľská činnosť	29 727 €

Hospodársky výsledok v hlavnej činnosti je záporný, z dôvodu tvorby rezervy na súdne spory ako spor s West Mediou tak súdny spor so zamestnancom, a rezervy na ušlý zisk West Medii, s ktorou je ZOO BA od roku 2021 v súdnom spore.

Táto rezerva predstavuje sumu 1.196.426 €.

ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ POZÍCIE

INVESTIČNÁ ČINNOSŤ.

Z vlastných zdrojov boli financované nasledovné kapitálové výdavky:

samozberací voz s integrovanou kosou	10.260 €
hliníkové voliéry	38.425 €
rekonštrukcia stien a podláh vo výbehu šeliem	11.980 €
štúdia výbeh pre hrošíky	2.610 €
elektro vozíky	11.904 €
výmena kanalizácie v Dinoparku	7.418 €
mreže v pavilóne primátov	3.920 €
PD ku kolaudácii jedálne pre zamestnancov	2.778 €
štúdia, hrubý rozpočet a predstatika k veľkým šelmám	9.999 €
picie fontány	7.525 €
nákup ďalekohľadu	3.946 €
rekonštrukcia ChZ medveď hnedý	24.587 €
zariadenia do novej krmivárne	31.004 €
Spolu:	166.356 €

KT z transferu MAG

PD a mraziace boxy pre krmiváreň	50.000 €
CHZ medveď hnedý	30.000 €
Turnikety	10.000 €
Obstaranie softvéru	3.385 €
Nákup traktora	68.301 €
Nákup samozberacieho	11.699 €
Rekonštrukcie striech	89.946 €
PD k EAZE	30.000 €
Spolu:	293.331 €

AKTÍVA	2023	2022	Medziročné porovnanie	
			Nárast/pokles	
			v €	v %
SPOLU MAJETOK (r.002+r.033+r.110+r.114)	18 468 830	18 262 814	206 015,80	1,1%
Neobežný majetok (r.003+r.011+r.024)	17 094 172	16 971 350	122 821,61	0,7%
Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.004 až 010)	12 136	18 904	-6 767,94	-35,8%
Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.012 až 023)	17 082 036	16 952 446	129 589,55	0,8%
OBEŽNÝ MAJETOK r.034+r.040+r.048+r.060+r.085+r.	1 354 348	1 280 483	73 864,94	5,8%
Zásoby súčet (r.035 až r.039)	291 731	354 904	-63 172,62	-17,8%
Krátkodobé pohľadávky súčet (r.061 až 084)	30 281	16 992	13 288,49	78,2%
Finančné účty súčet (r.086 až 097)	1 032 337	908 588	123 749,07	13,6%
Časové rozlíšenie r. 111 až r. 113	20 310	10 981	9 329,25	85,0%

VII. PROGRAMOVÉ ROZPOČTOVANIE

Program č: 4 Kultúra, šport, podpora služieb a cestovného ruchu

Podprogram: 4.4 Kultúra

Zámer programu. Zvýšiť záujem verejnosti o návštevu Zoologickej záhrady a o záchranu ohrozených druhov živočíchov, neustále vytvárať vhodné prostredie pre odpočinok, výchovu a vzdelávanie obyvateľov a návštevníkov hlavného mesta.

- | | |
|---------------------------|--|
| 1.) cieľ programu: | Podporiť aktivity z oblasti environmentalistiky. |
| Ukazovateľ: | Neformálne vzdelávanie prostredníctvom podujatí pre verejnosť. |
| Cieľová hodnota: | 14 podujatí za rok 2023 |

V roku 2023 sa uskutočnilo v ZOO BA 17 podujatí, cieľ splnený.

- | | |
|---------------------------|----------------------------|
| 2.) cieľ programu: | Návštevnosť ZOO Bratislava |
| Ukazovateľ: | Počet návštevníkov |
| Cieľová hodnota: | 275.000 osôb. |

ZOO Bratislava v roku 2023 navštívilo 240.476 návštevníkov, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka o 139.947 menej návštevníkov.

Na návštevnosť mala vplyv aj vtáčia chrípka, kvôli ktorej vo februári 2023 bola zoo zatvorená a nepriaznivé (daždivé) počasie v mesiacoch marec, apríl.